

DP Hornsgatan

Gestaltungsprogram
2022.11.29

Index

Inledning	3	Flygvy översikt	39
Syfte	3		
Status och fortsatt process	3	Gatuvy från väster	40
Riktlinjer	3		
Bakgrund	4	HK3 Skyltningsprinciper	41
		Skylttyper	42
Arkitektoniska idéer	5	Byggnadnes identitet	43
Övergripande gestaltningsprinciper	5	Kontorshyresgäster	45
		Publika verksamheter i bottenvåning	46
Stadsbyggnadsidéer	6	Belysningsprinciper	47
Möten med angränsande stadsrum	6	Fasadbelysning HK3	48
		Belysning i entréparken	50
HK3		Belysning i Landeriparken	51
Gestaltningsprinciper	7	Belysningsplan	52
Exteriöra utformningsgrepp	9	Kontakt	53
Vyer	14		
Plan	16		
Paviljong			
Gestaltningsprinciper	17		
Exteriöra utformningsgrepp	18		
Vyer	22		
Planer, sektion	23		
Tillbyggnad hus A			
Gestaltningsprinciper	25		
Exteriöra utformningsgrepp	26		
Vyer	30		
Planer, sektion	31		
Entréparken	33		
Landeriparken	37		
Landskap i helhet	38		

Inledning

Detta dokument är en del av underlaget för samrådshandlingen till "Detaljplan för blandstad vid Hornsgatan inom stadsdelen Gamlestaden" och har tagits fram av Wingårdhs arkitektkontor i samarbete med Göteborgs stad.

Syfte

Gestaltningssprogram är ett viktigt verktyg i omdanandet av kvarteren kring SKF:s gamla huvudkontor HK3 i Gamlestaden. Det formulerar en målbild för upplevelsen av stadsmiljöer och byggnader i planområdet och syftar det till att skapa en samsynt vision i planprocessen.

Genom att samtliga aktörer genom hela byggprocessen följer gestaltningssprogrammet kan miljön som helhet bli framgångsrik samt en upplevelse för dess användare och för staden.

Gestaltningen grundar sig i kunskaper om byggnadens befintliga skick och arkitektur genom den arkitektoniska genomlysning som gjorts av Wingårdhs arkitekter.

Status och fortsatt process

SBB har tidigare fått positivt planbesked för att pröva en påbyggnad, tillbyggnad och paviljong. 2017-12-19 togs beslut om planbesked och 2019-12-17 beslut om uppdrag i byggnadsnämnden.

Projektets syfte är att ändra användningen för den befintliga byggnaden, HK3, samt att pröva en påbyggnad, en tillbyggnad och en paviljong. Förslaget uppfyller de förtätnings- och blandstadsintentioner som beskrivs i den fördjupade översiktsplanen för Gamlestaden-Bagaregården.

Riktlinjer

Gestaltningssprogrammet ska svara på de principer, krav och frågor som berör arkitektonisk kvalitet som finns i "Göteborgs Stads riktlinje för Stadens silhuett - Höga hus och byggnader med stor visuell påverkan på stadens silhuett" som tagits fram av stadsbyggnadskontoret, senast reviderad 2020-06-15.

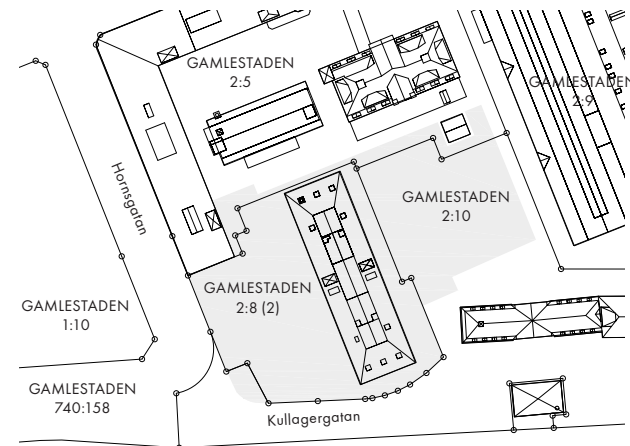
Programmet ska även följa det vägledande dokumentet "Göteborg - modig förebild inom arkitektur / Arkitekturpolicy för Göteborgs Stad (2018)" som bl a anger att "Ny arkitektur i staden ska förhålla sig till kulturhistorien, spegla vår nutid och stärka Göteborgs identitet för framtiden."

Bakgrund

Bakgrund

Planområdet ligger inom fastigheterna Gamlestaden 2:8 och 2:10. Angränsande gator är Hornsgatan och Kullagergatan.

Fastighetskarta, planområdet markerat med grått.

Ortofoto med planområdet markerat (Eniro.se)

Arkitektoniska idéer

Övergripande gestaltungsprinciper

Planförslaget innefattar tre nya volymer: påbyggnad av HK3, tillbyggnad till A-fabriken och ny paviljongbyggnad framför HK3.

1

Byggnadernas delar

HK3 är tydligt indelad i sockel, mittdel, hals och krona. De olika delarna förstärks för att ge höghuset en tydlig uppdelning. Samma arkitektoniska princip används även för de två nya volymerna.

2

Inspiration från befintliga byggnaders arkitektur

HK3 är en karaktäristisk byggnad för sin tid med välbevarad och detaljrik arkitektur. A-fabrikens tegelarkitektur är ett fint exempel på industriarkitektur från 1900-talets början. Påbyggnaden av HK3 och den nya paviljongen hämtar inspiration från HK3 och tillbyggnaden av A-huset hämtar inspiration från A-fabrikens tegelarkitekturen. Olika epokers stilideal tydliggörs genom att skapa släktskap med den befintliga arkitekturen i de nya volymerna.

3

Exteriöra utformningsgrepp

HK3s karaktäristiska pilastrar, dess hals, fönsterbanden och reliefverkan i fasaden får en modern tolkning i den föreslagna påbyggnaden och i paviljongen.

4

Materialpalett

Den nya materialpaletten för de nya volymerna tar sin utgångspunkt i befintlig materialitet, både från A-fabrikens industriarkitektur med tegel i vita och röda kulörer och HK3s 60-tals modernism med material som eloxerad aluminiumplåt och glaserad keramik.

Stadsbyggnadsidéer

Möten med angränsande stadsrum

Entrétorget väster om HK3 och Landeriparken på östra sidan kommer få större betydelse i framtiden, med föreslagna förtätning, då fler människor kommer använda platserna då området är fullt utbyggt. Entrétorget är ytan mellan HK3, A-husets tillbyggnaden och paviljongen men inne-

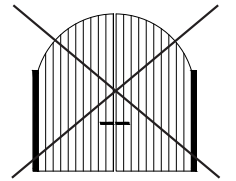
fattar även ytan runt paviljongen som på södra sidan, mot Säreån, avslutas med en trappa som öppnar upp området mot Kullagergatan och Säreån och skapar en skyddad och solig mötesplats för boende och besökare till området.

1

Öppna

Området kring HK3 har varit avgränsat och gett ett privat intryck. Den kulturhistoriska miljön behöver bli en tillgång för allmänheten och upplevas välkomnande. Offentligt riktade funktioner bidrar till att öppna upp området.

2

Förädla

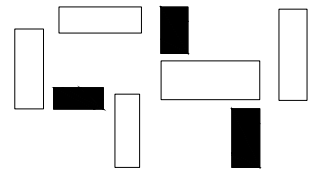
Förtätningen av området kan ge ekonomiskt underlag till att förädla de befintliga byggnaderna samt öka kvaliteten i torgrum, parker och stråk. HK3 är av hög kvalitet men behöver renoveras och återupplivas. De offentliga rummen runt byggnaderna har chanserat och behandlats styvmoderligt.

3

Förtäta

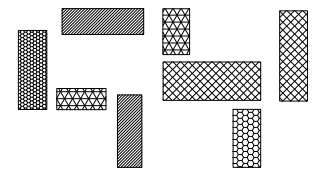
Förtätning ligger i linje med stadens idéer om Gamlestaden och det finns utrymme för detta inom området för SKFs fabriksområde. Förtätning kan bidra till att definiera och förtydliga platser och offentliga rum samt öka befolkningen i området.

4

Blanda

Med en breddad blandning av funktioner i området ökar tryggheten och befolkningen över dygnet. Området kan bli en levande miljö över dygnets timmar och rikta sig till fler målgrupper.

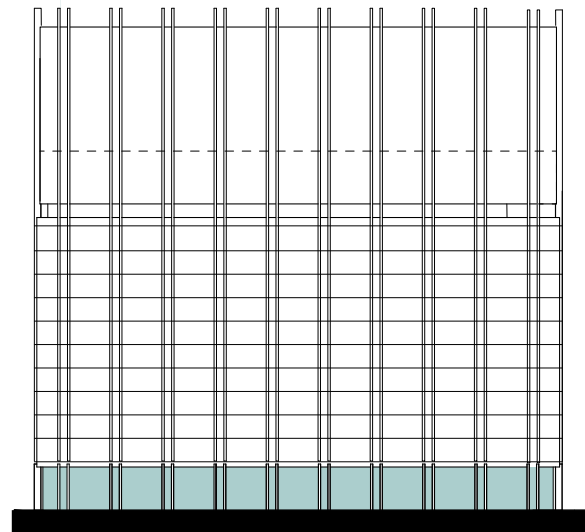

HK3

Gestaltungsprinzipien

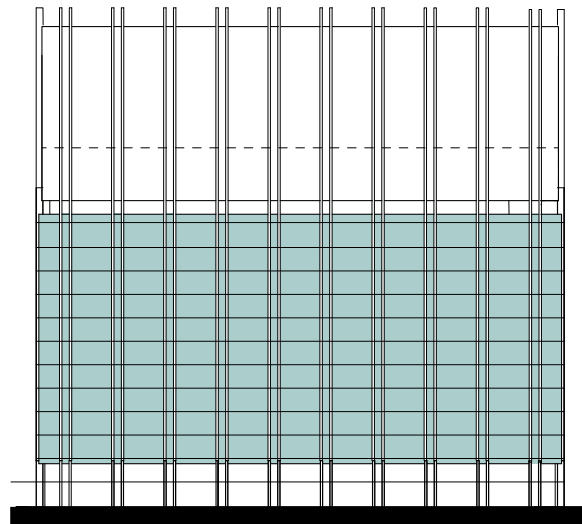
Påbyggnaden hämtar sin inspiration i den ursprungliga byggnadens indelning

Byggnaden är tydligt indelad i sockel, mittdel, hals och krona. Kronan är i dagsläget den del som är minst detaljerad. Den ersätts med en större volym och befintliga delar renoveras varsamt.

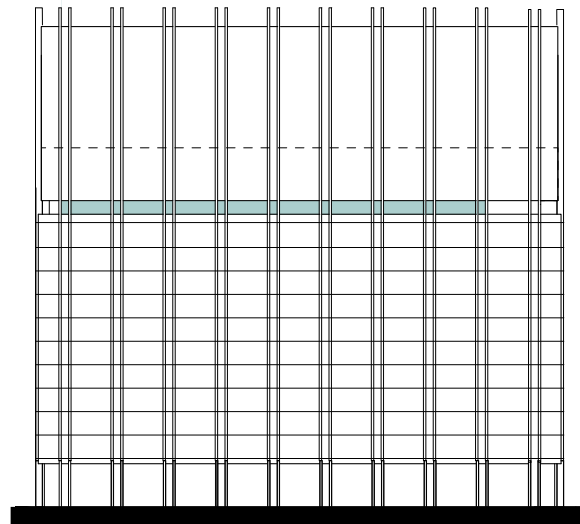
Sockel

Befintlig glasad sockel i två våningar. Publikt riktat program.

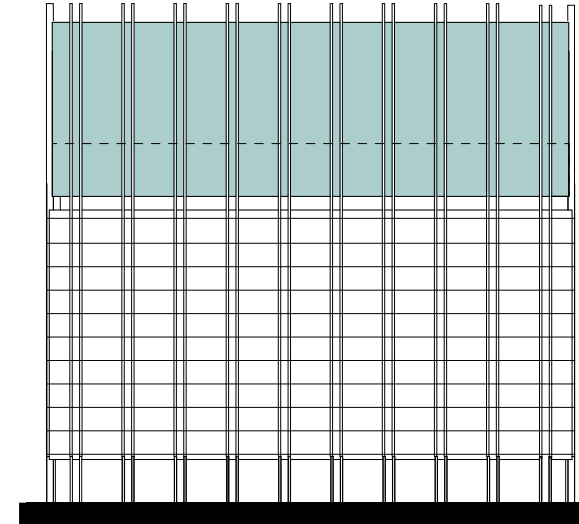
Mellanparti

Byggnadens befintliga fasad renoveras.

Hals

Byggnadens tydliga avbrott bevaras och förstärks.

Krona

Påbyggnaden blir en husets krona och mer genomarbetad än den befintliga takvolymen.

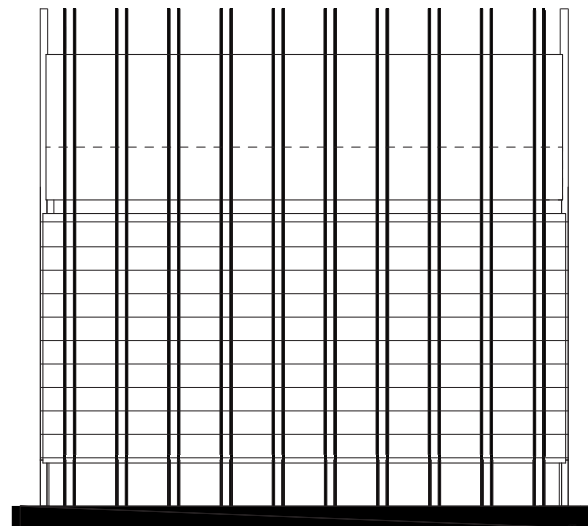
Befintlig
takfotshöjd

HK3

Gestaltungsprinzipien

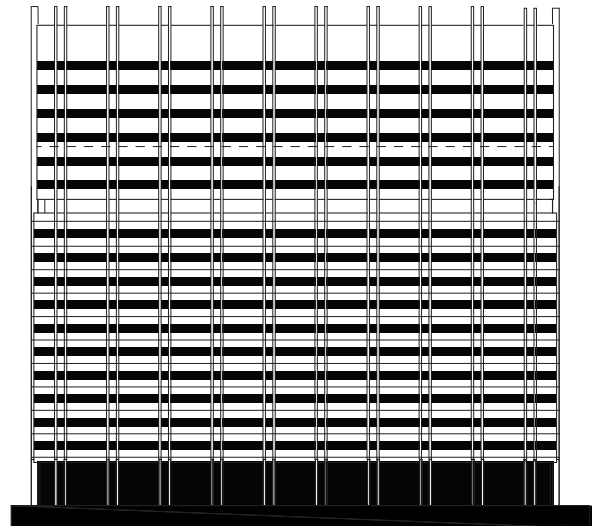
Påbyggnaden hämtar sin inspiration i den ursprungliga byggnadens arkitektur

HK3 är en karaktäristisk byggnad för sin tid. Den kontrasterar mot kringliggande bebyggelse i skala och materialitet för att manifestera den moderna tiden och industrins framgångar. Arkitekturen är detaljrik och välbevarad. Det är därför naturligt att skapa släktskap med den arkitekturen i påbyggnaden.

Vertikalitet

De kopplade pelarna i fasaden ger byggnaden vertikalitet och införlivas i påbyggnadens arkitektur.

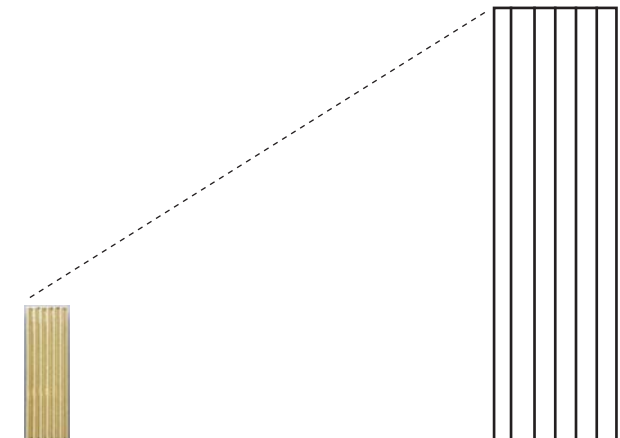
Horisontalitet

Obrutna fönsterband runt byggnaden ger byggnadens horisontalitet och införlivas i påbyggnadens arkitektur.

Materialitet

Med utgångspunkt i befintlig materialitet.

Proportion

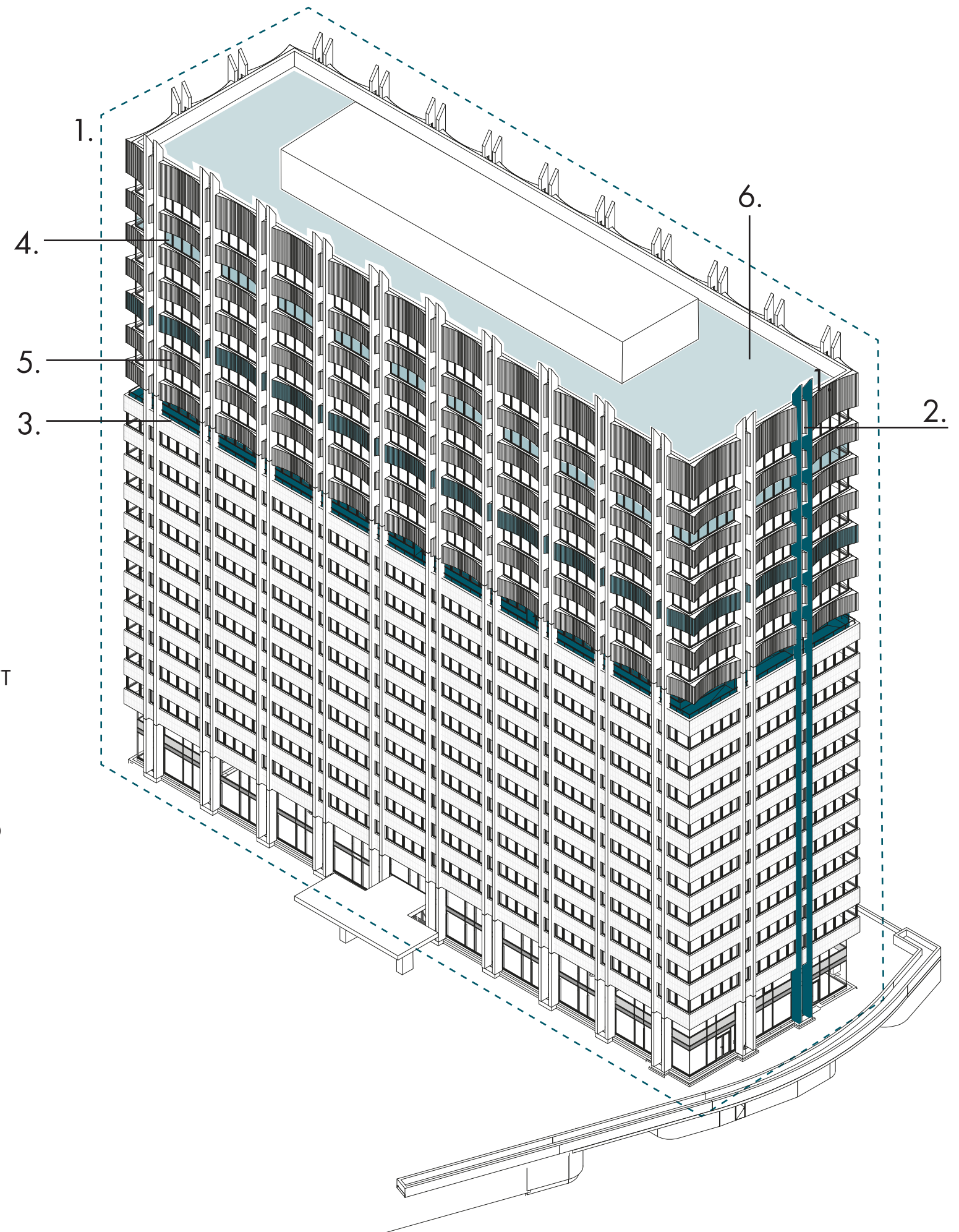
Med utgångspunkt i befintliga byggnadsdelar.

HK3

Exteriöra utformningsgrepp

Gestaltningen av HK3s planerade påbyggnad hämtar inspiration från de exteriöra utformningsgrepp som användes när den ursprungliga byggnaden ritades. Byggnadens karaktäristiska pilastrar, dess hals, fönsterbanden och reliefverkan i fasaden nytolkas i den föreslagna påbyggnaden. Det nya taket får en funktionell utformning, exempelvis som grönt tak. Den nya materialpaletten tar sin utgångspunkt i befintlig materialitet.

1. MATERIALPALETT
2. PILASTRAR
3. HALS
4. FÖNSTERBAND
5. RELIEF - FASAD
6. GRÖNT TAK

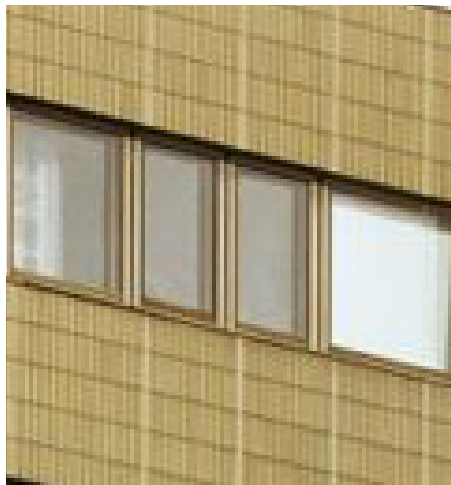

HK3

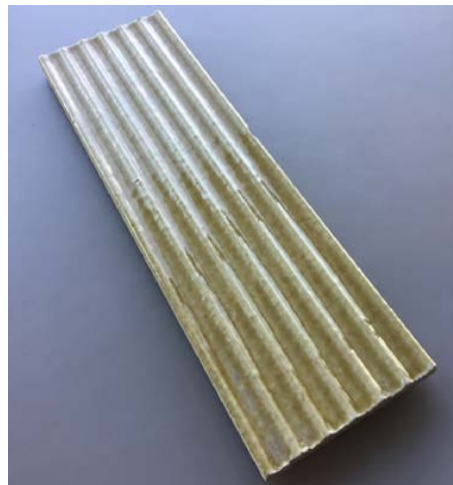
Exteriöra utformningsgrepp

Materialpalett, befintliga material

Plåten som har bleknat med tiden byts ut och kompletteras i nybyggnationen. Originalkeramiken restaureras och kompletteras. Påbyggnaden får en modern fasad av glaserat keramiskt material alternativt en plåtbeklädnad.

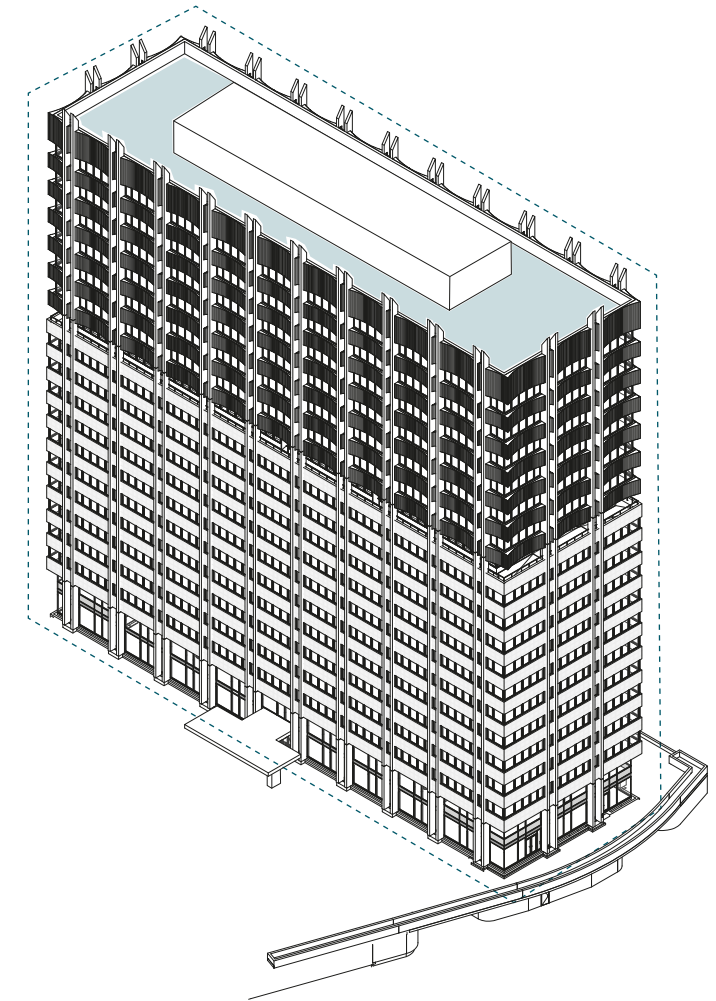
Specialritad glaserad Höganäskeramik

Eloxerad aluminiumplåt

Originalplåtens ljusgula ton

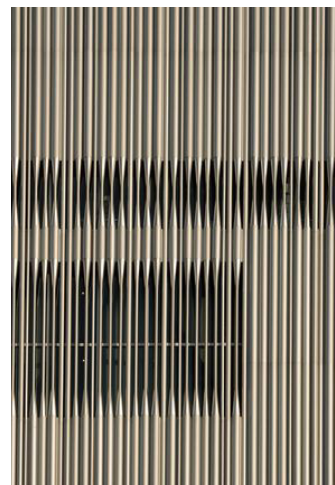

Materialpalett

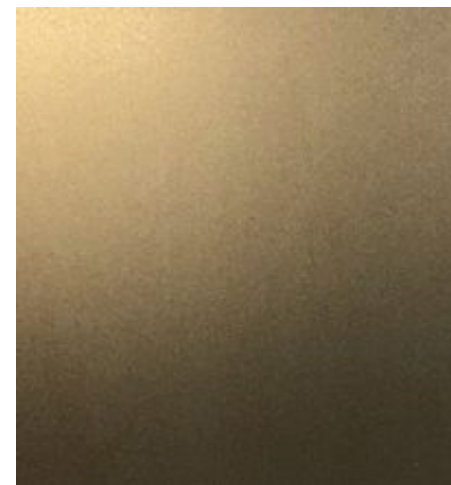
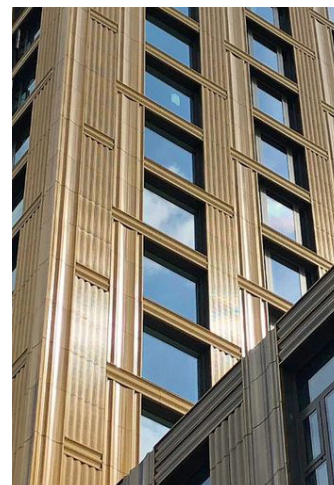
Materialpalett, nya material

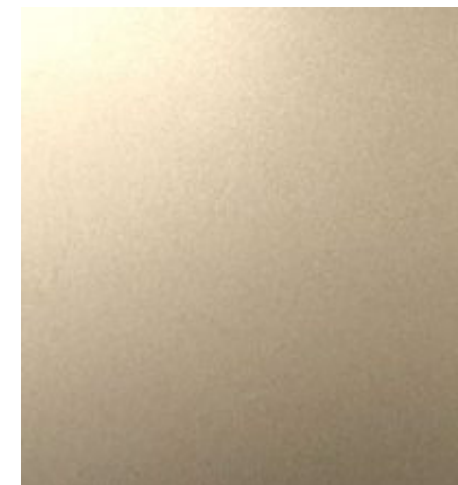
Keramiskt som möjligt material i välvda bröstningar

Färgskala

Metall på pilastrar och möjligt i välvda bröstningar

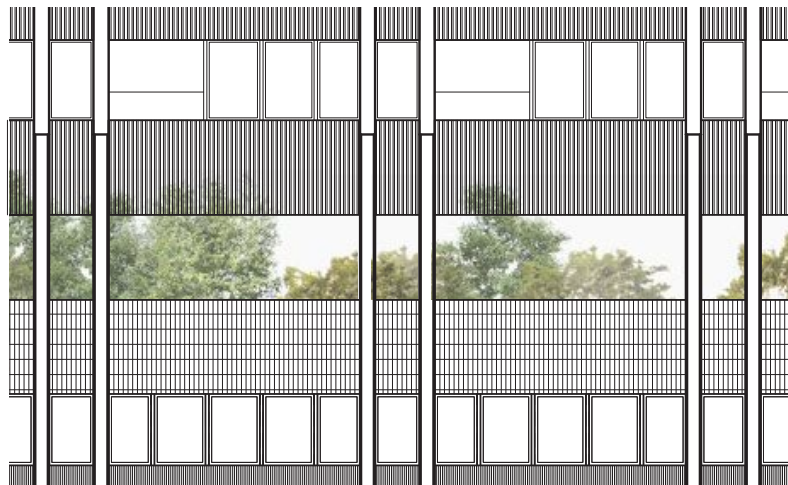
Sedumtak

HK3

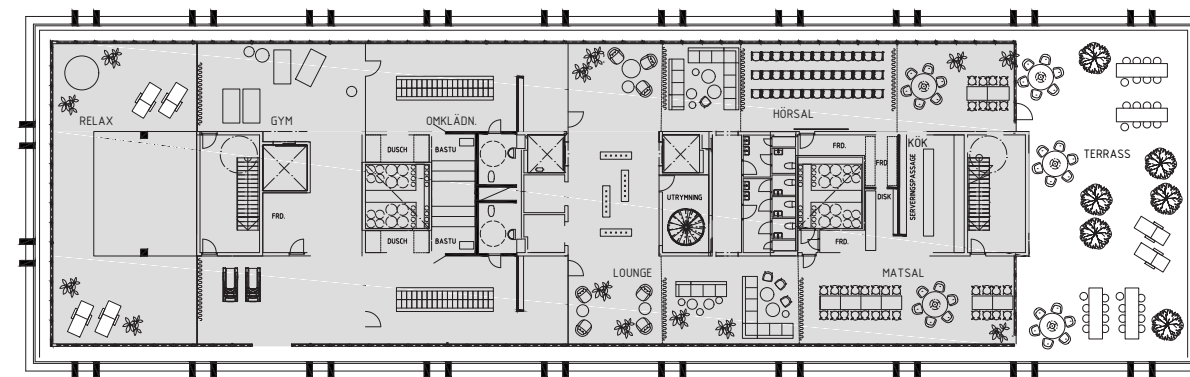
Exteriöra utformningsgrepp

Hals

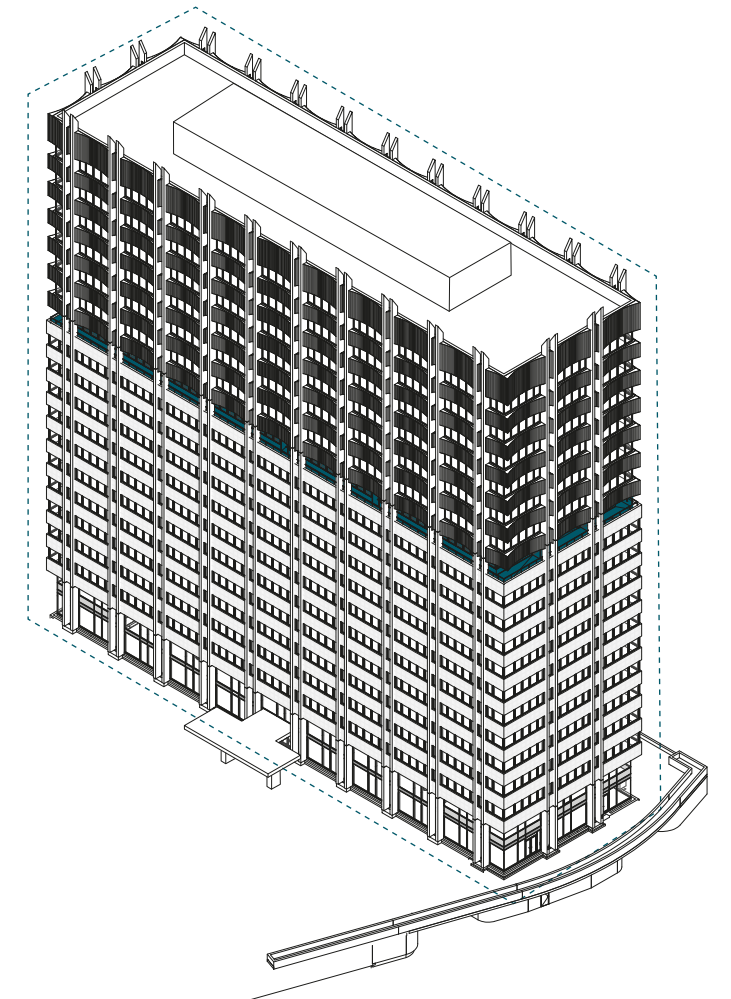
Fasaden på plan 15 ligger indragen i förhållande till befintlig fasad och takdel vilket bildar ett tydligt avbrott, en ”hals”. Terrassen utökas mot söder och halsen förtydligas visuellt.

Möjlighet till mycket grönska

Plan med kontinuerlig terrass runt publika program

Hals

Vistelseyta i mellanrummet

Olika karaktärer ovanför och nedanför hals samt visuellt förstärkt mellanrum.

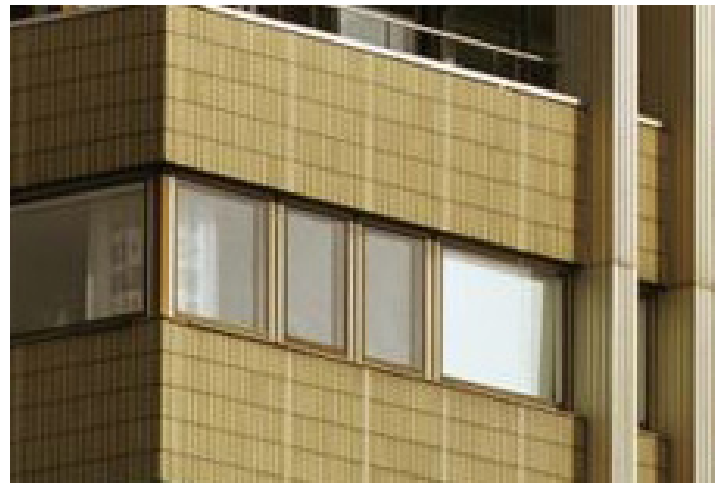
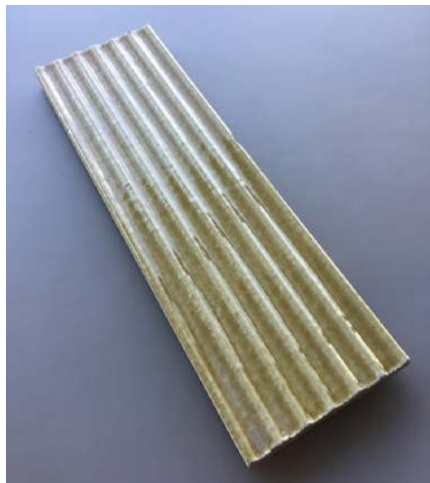
Material från påbyggnad sveper runt och blir undertak för terrass.

HK3

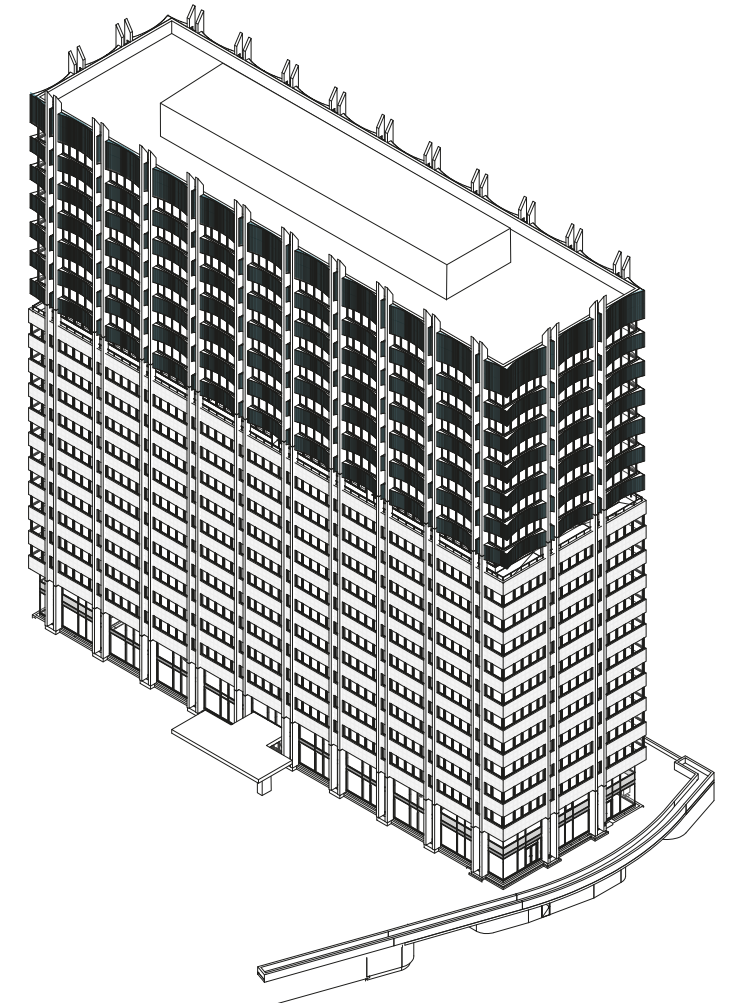
Exteriöra utformningsgrepp

Relief - Fasad

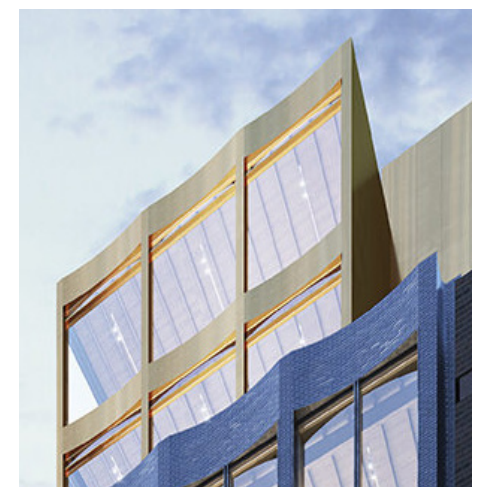
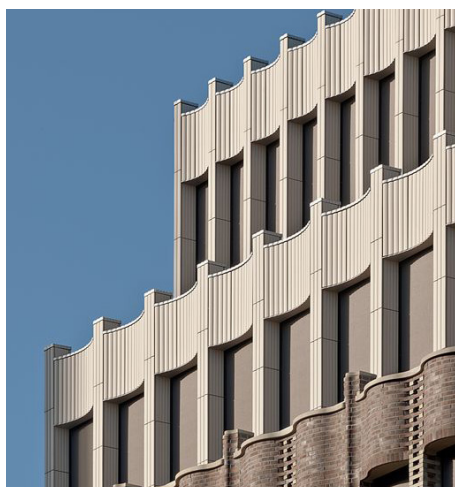
Fasaden i påbyggnaden relaterar till keramiken i den befintliga arkitekturen men i uppförstorad skala. Den uppförstorade skalan av relief ger skuggverkan och livfullhet på längre avstånd. Olika varianter av relief ger också detaljering i takavslut.

Specialritad originalklinker från Höganäs som genom arkitektens försorg fick en något tjockare glasyr i den sinuskorugerade plattans dalar, och en tunnare i dess toppar. Det gav plattan ett livligare uttryck. Den 95x305 millimeter stora plattan tillverkades i par, vilka när de spräcktes isär gav baksidan en god vidhäftning mot betonelementen de fästes i. Mängden plattor som lossnat är också påfallande liten, och ett reservdelslager gör det möjligt att komplettera med samma klinker när huset renoveras.

Relief - Fasad

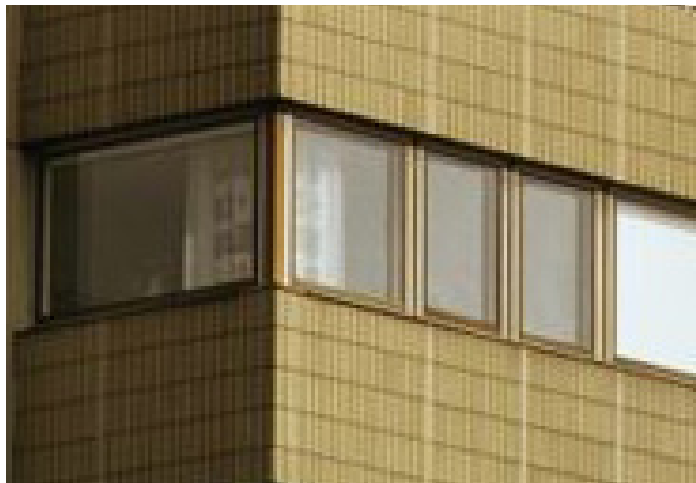
Olika exempel på relief som ger djup och detaljering.

HK3

Exteriöra utformningsgrepp

Fönsterband

Husets horisontella geometri med fönsterband balanserar pilastrarnas vertikalitet. Att fönsterbanden fortsätter i påbyggnaden och längs hela byggnadsvolymen ger huset en sammanhållen och lättläst gestalt.

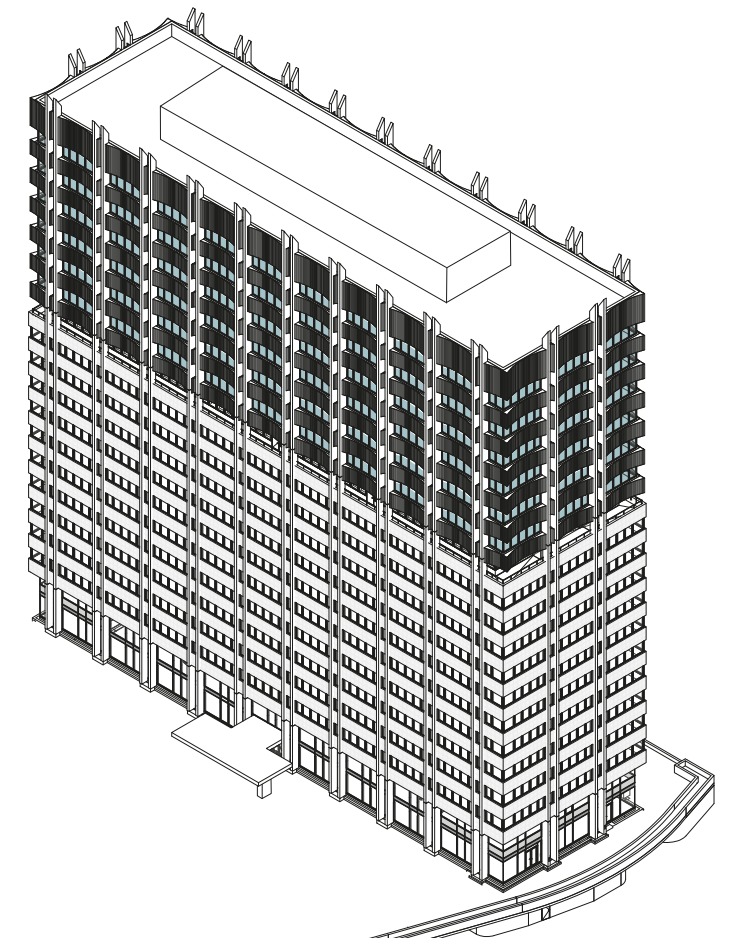
Originalfönster, yttre fönsterkarmar klädda med ljusgul eloxerad aluminium lika den på kopplade pelare.

Pilastrar

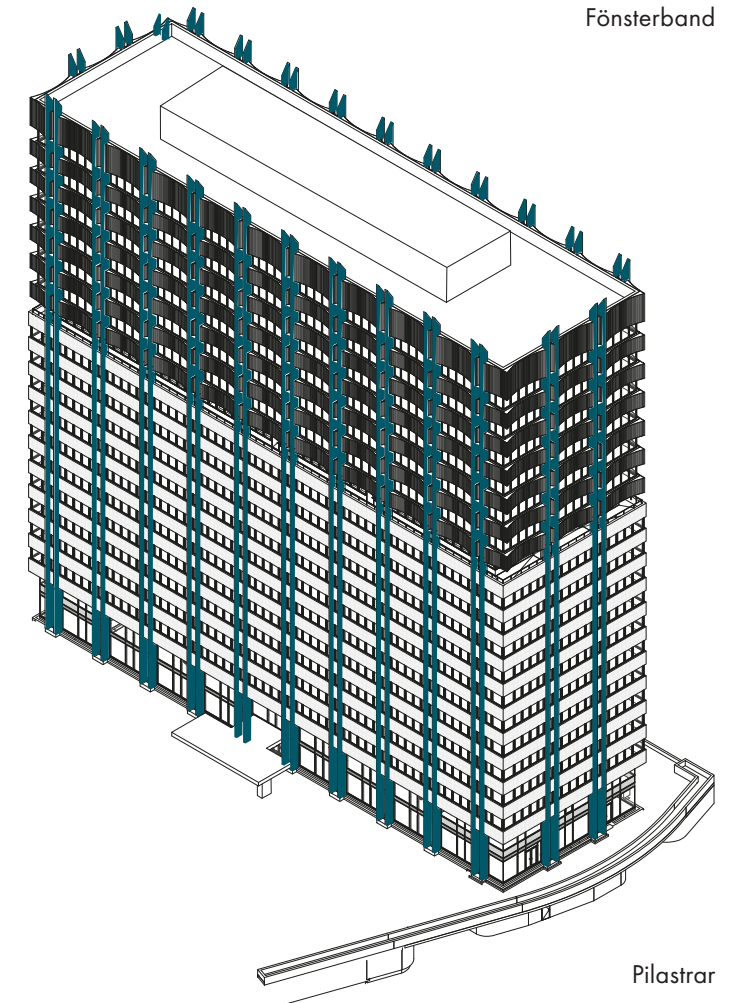
Husets befintliga kopplade pelare som bildar en tydligt vertikal reliefverkan i arkitekturen förlängs och blir det strukturerande elementet i kompositionen. Pilastrarna är konsekventa, löper förbi den indragna våningen (plan 15) samt råder över husets takfot vilket bildar en krona. Pilastrarna ger byggnaden ett uppåtsträvande uttryck och slankhet.

Originalpilaster klädd med eloxerad aluminiumplåt. Eloxeringen gjordes med kulören FAK 30-3. Pigmenten har blekts med åren; den ursprungliga kulören var ljusgul.

Fönsterband

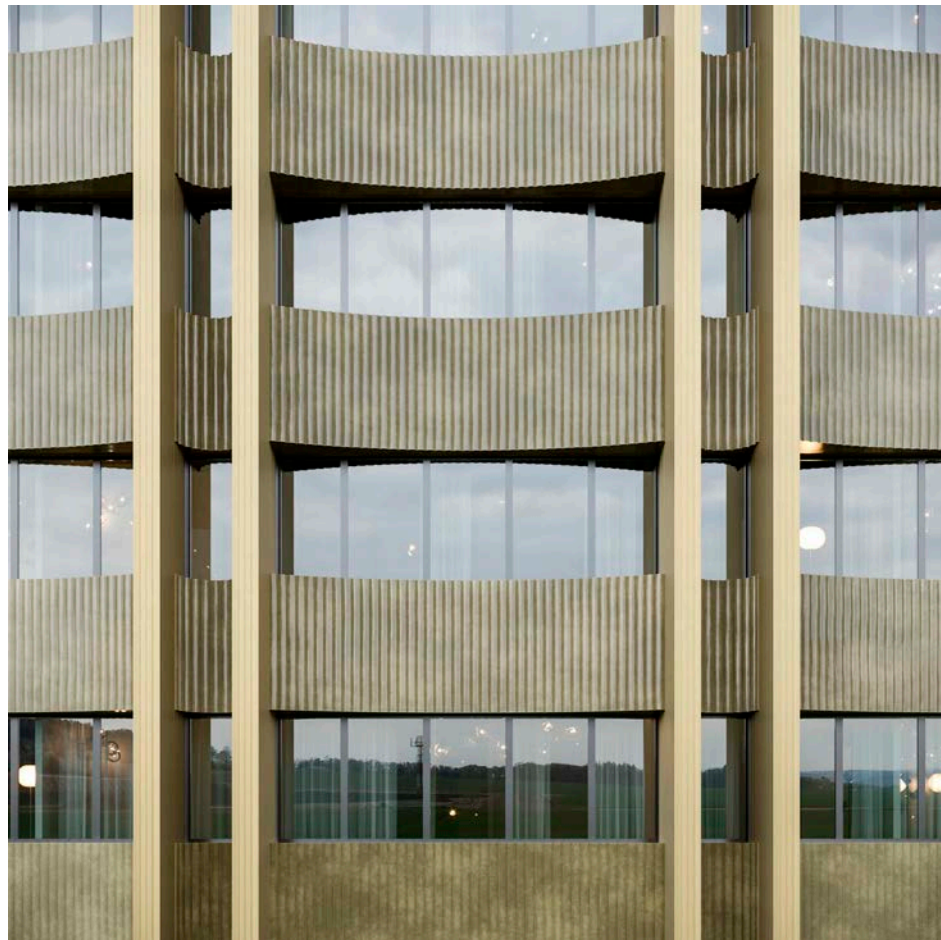

Pilastrar

HK3

Vyer

Bågformade fasadelement mellan pilastrarna ger påbyggnaden karaktärsfull lätthet. Formen förstärker kronmotivet.

Ovan: Närbild påbyggnad
Th: Detaljsnitt påbyggnad över hörn

HK3

Vyer

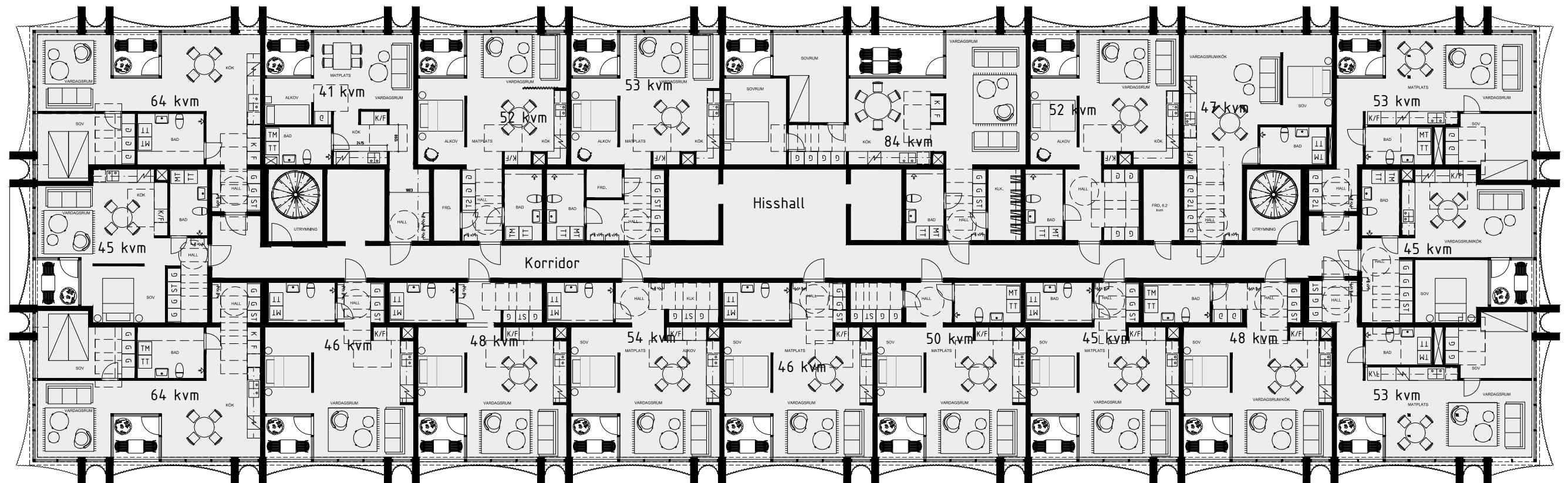
Ovan: Före och efter
Th: Påbyggnad och terrassvåning

HK3

Normalplan lägenheter

Planlösningen för bostäder i påbyggnad på HK3 tar utgångspunkt i husets stomme och huvudsakliga längsgående bärlinor. Två av de sex hissarna går upp till bostadsdelen och en ny central mittkorridor skapas. Lägenhetsskiljande väggar ansluts mot de kopplade pelarna i fasad. Balkonger görs helt infällda bakom fasaden. En repetitiv och sammanhållen fasad skapas med kontinuerligt likadana sektioner av fönster och balkong bakom de välvda fasadpanelerna.

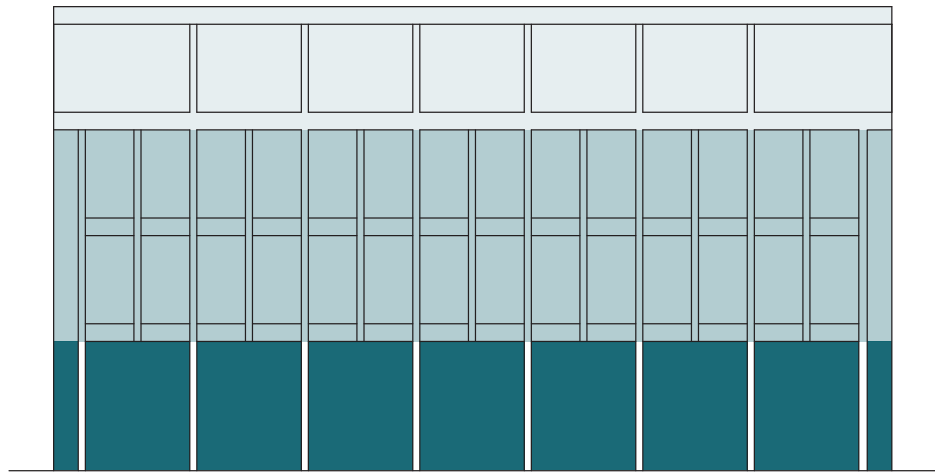

Paviljong

Gestaltungsprinzipien

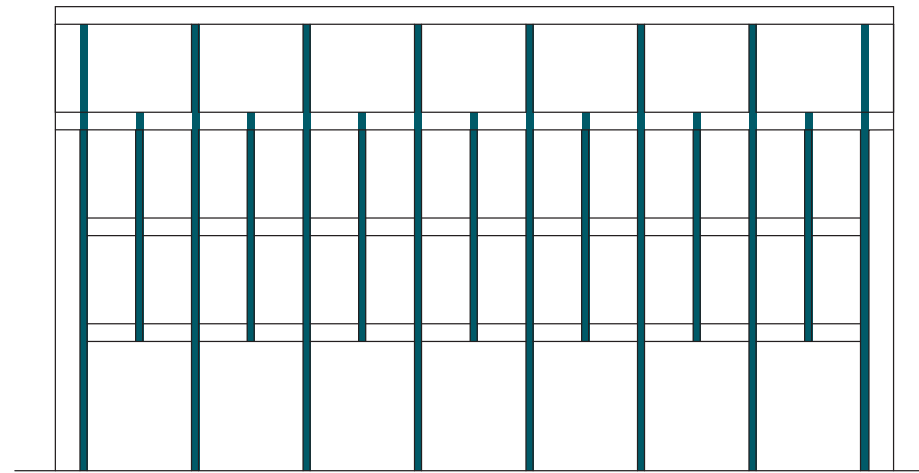
Paviljongen hämtar arkitektoniska grepp från HK3

På ett uppdaterat och tidsenligt sätt samt med nya material inspireras utformningen av HK3s pelarsystem, vertikalitet och djupverkan.

Tre delar

Byggnaden byggs upp av sockel, mittparti och krona.

Vertikalitet

Pilastrar i fasaden anspelar på strukturen i HK3.

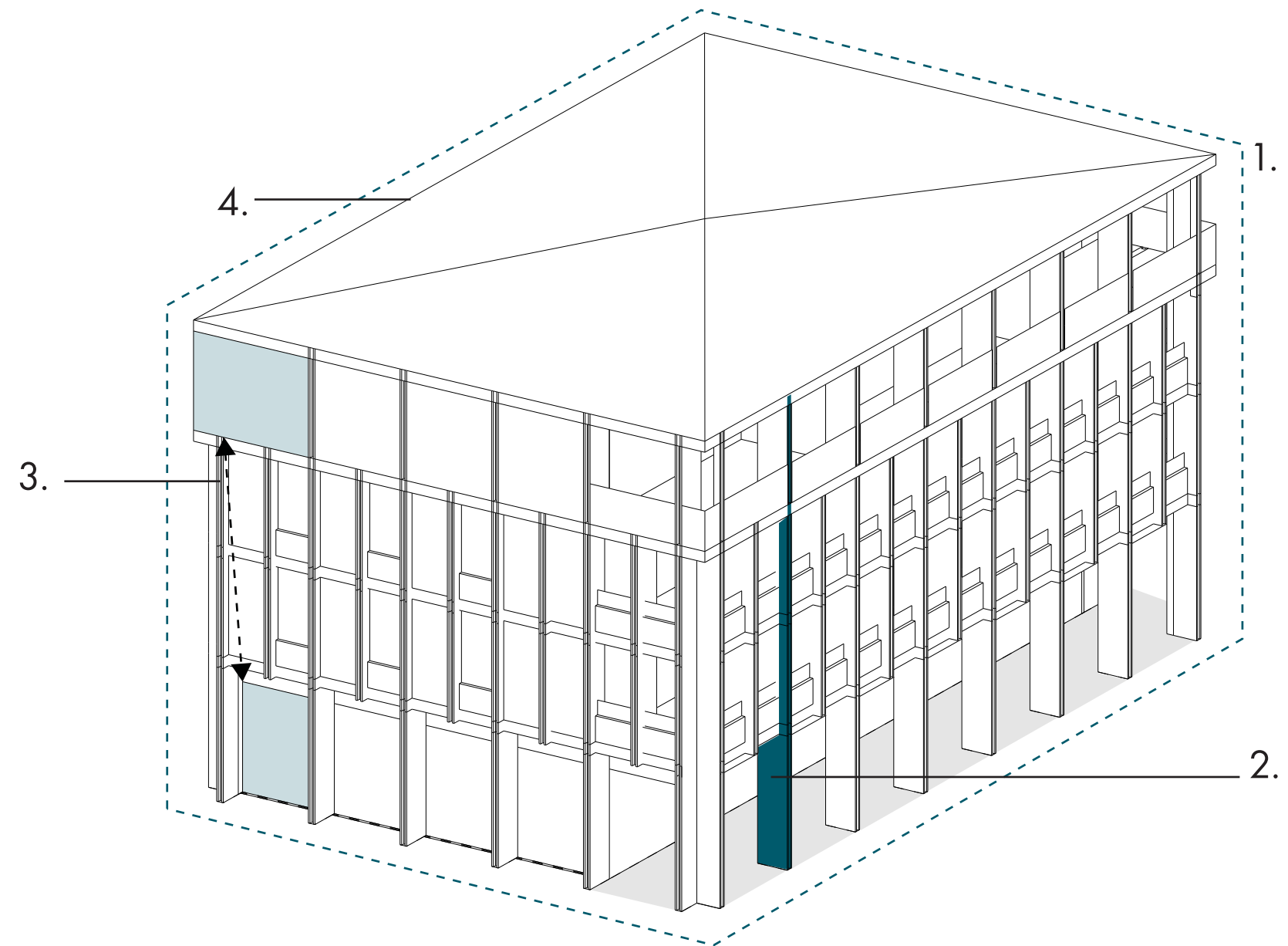
Relief

Pilastrarnas kraftiga dimension skapar djup i fasaden.

Paviljong

Exteriöra utformningsgrepp

1. MATERIALPALETT
2. PILASTRAR
3. LIVFÖRSKJUTNING
4. GRÖNT TAK

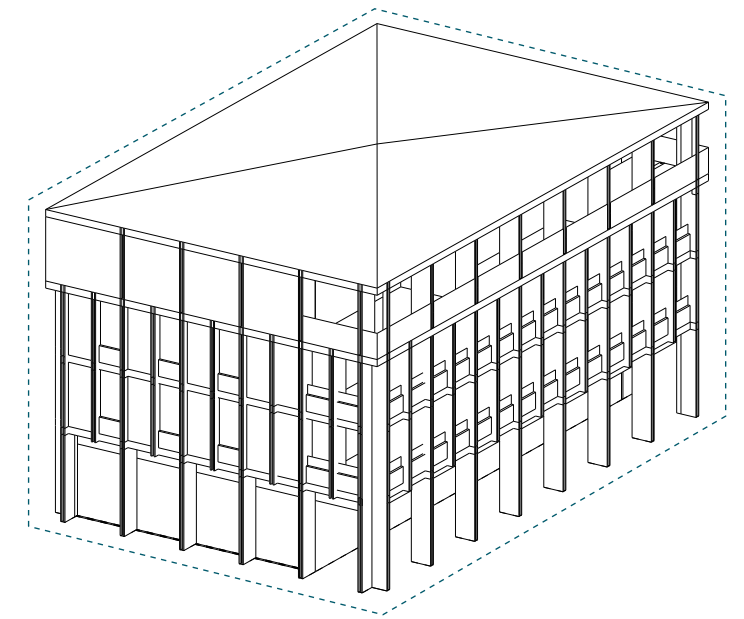

Paviljong

Exteriöra utformningsgrepp

Materialpalett

Trä och glas

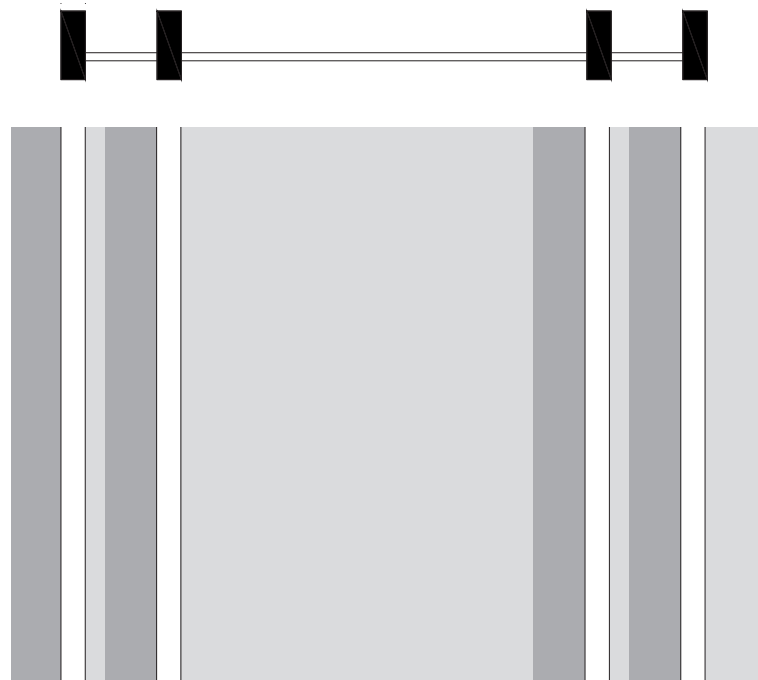
Exempel på byggnader i trä och glas och med kraftiga pelare i trä.

Paviljong

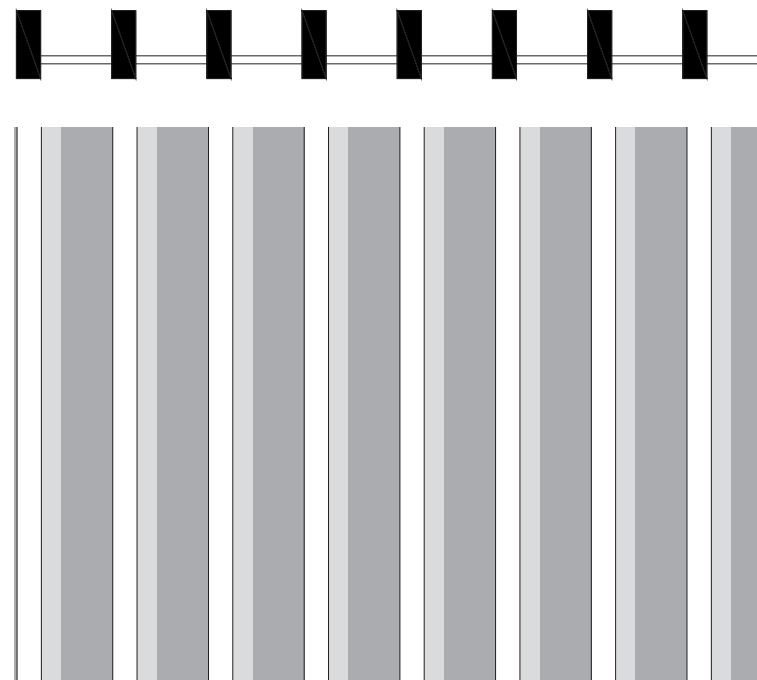
Exteriöra utformningsgrepp

Pilastrar

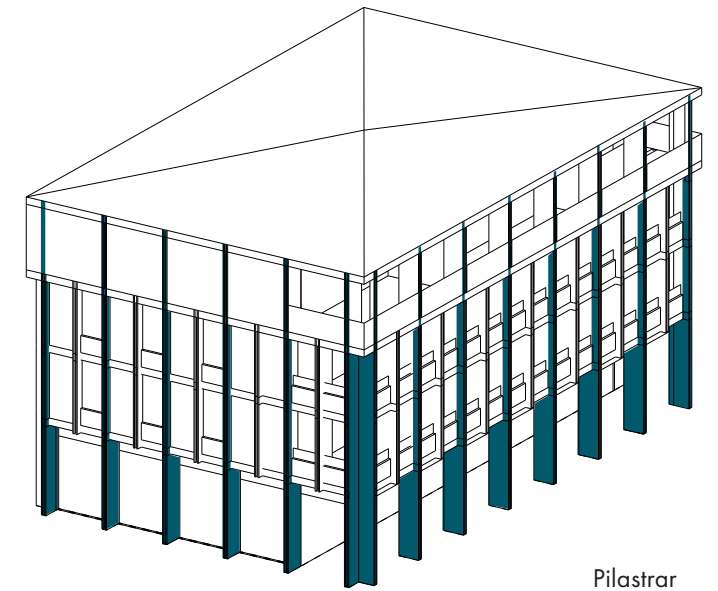
Kraftfulla pilastrar i fasad anknyter till arkitekturen i HK3 med kopplade pelare längs fasaden.

Pilastrar HK3

Pilastrar paviljong

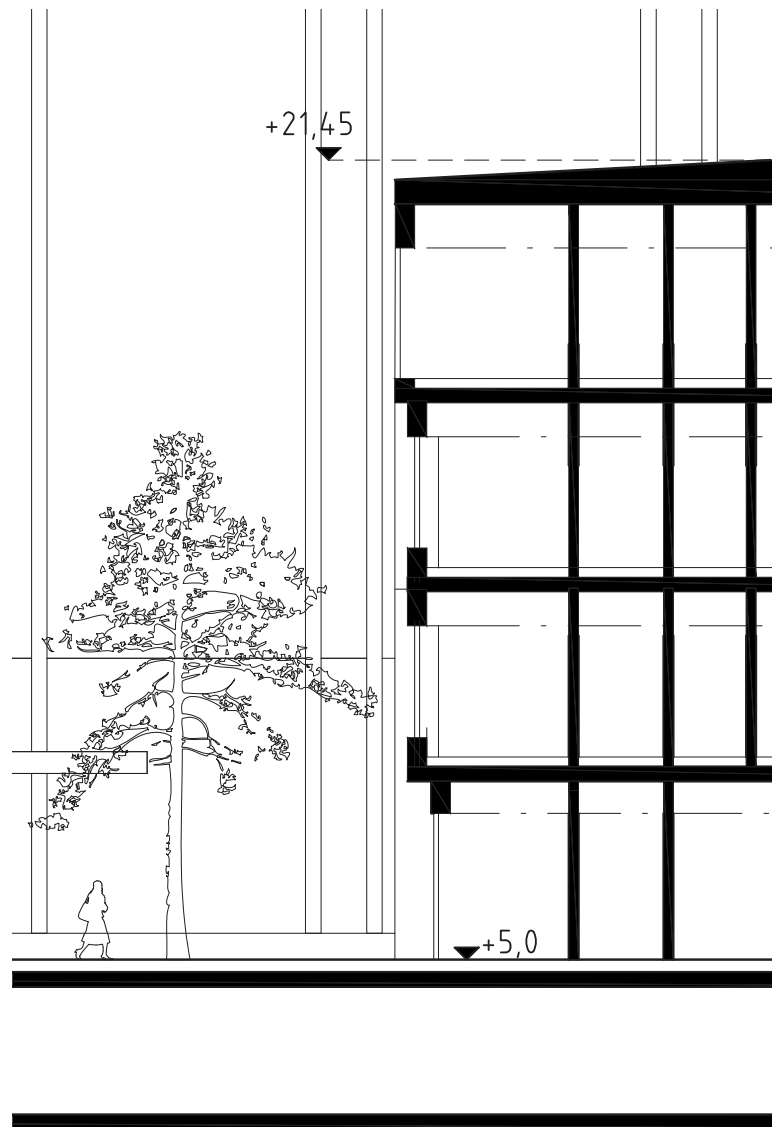
Pilastrar

Paviljong

Exteriöra utformningsgrepp

Livförskjutning

På plan tre ligger glaset långt in och skapar ett skyddat utrymme under tak. På plan fyra och fem ligger fasadlivet halvvägs in i förhållande till pelaren och bildar en mindre relief. Plan sex är glasad och glaset ligger längst ut i förhållande till pelare.

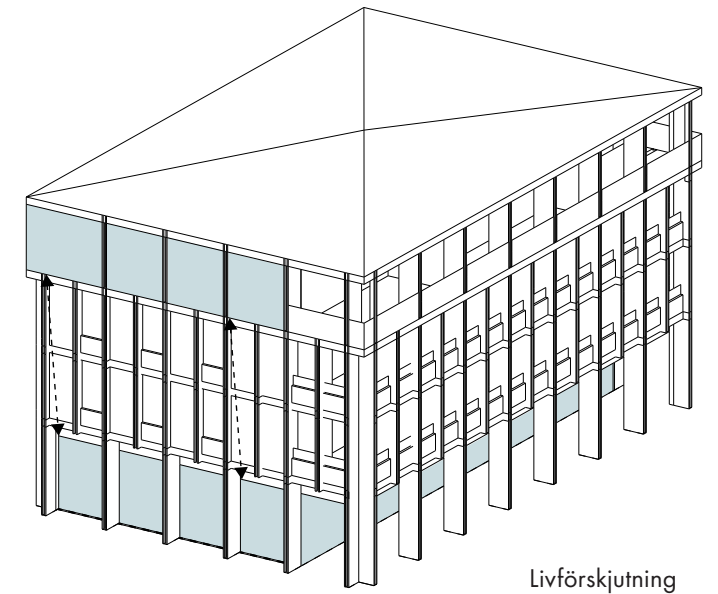

Grönt tak

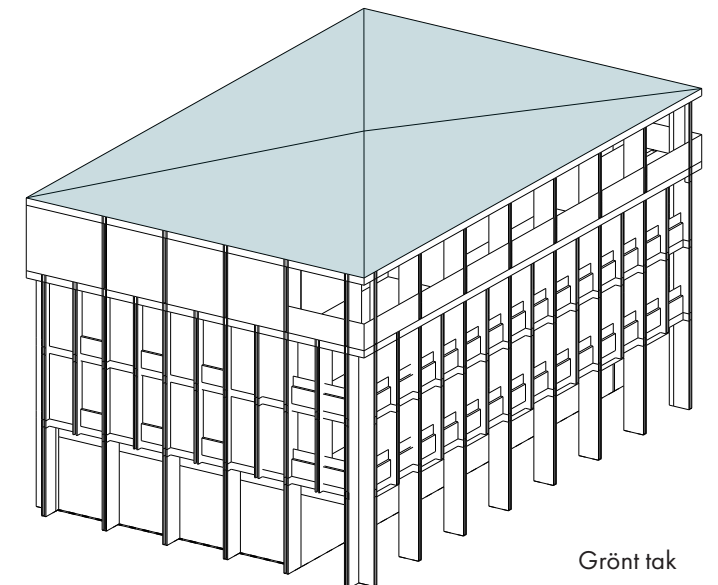
Taket är husets femte fasad då det kommer att bli påtagligt från HK3. Sedumbeklätt tak skänker både skönhet och ekosystemtjänster.

Sedumtak

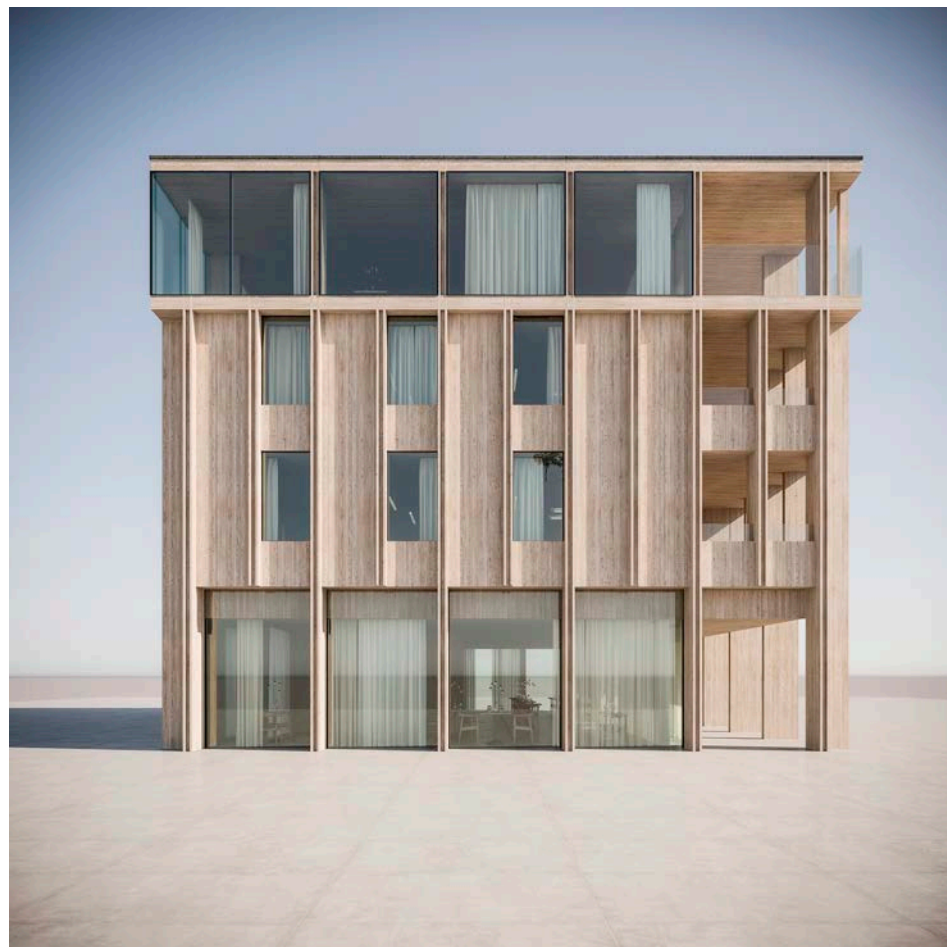
Livförskjutning

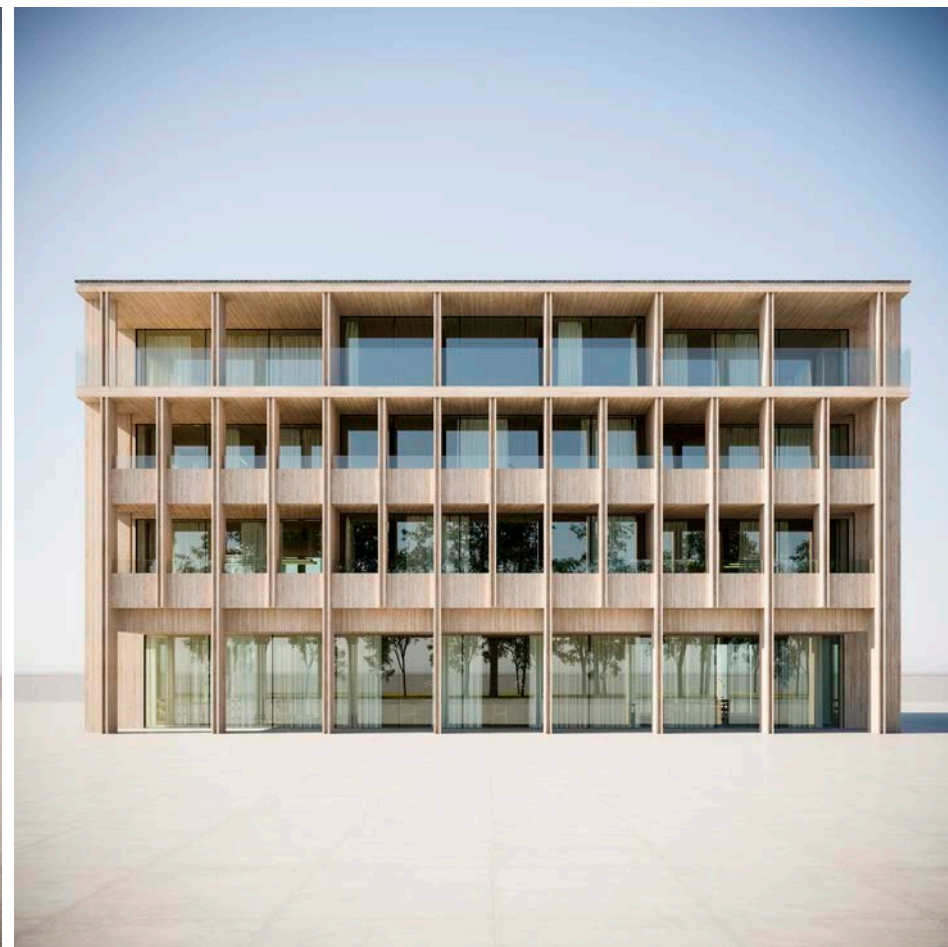
Grönt tak

Paviljong

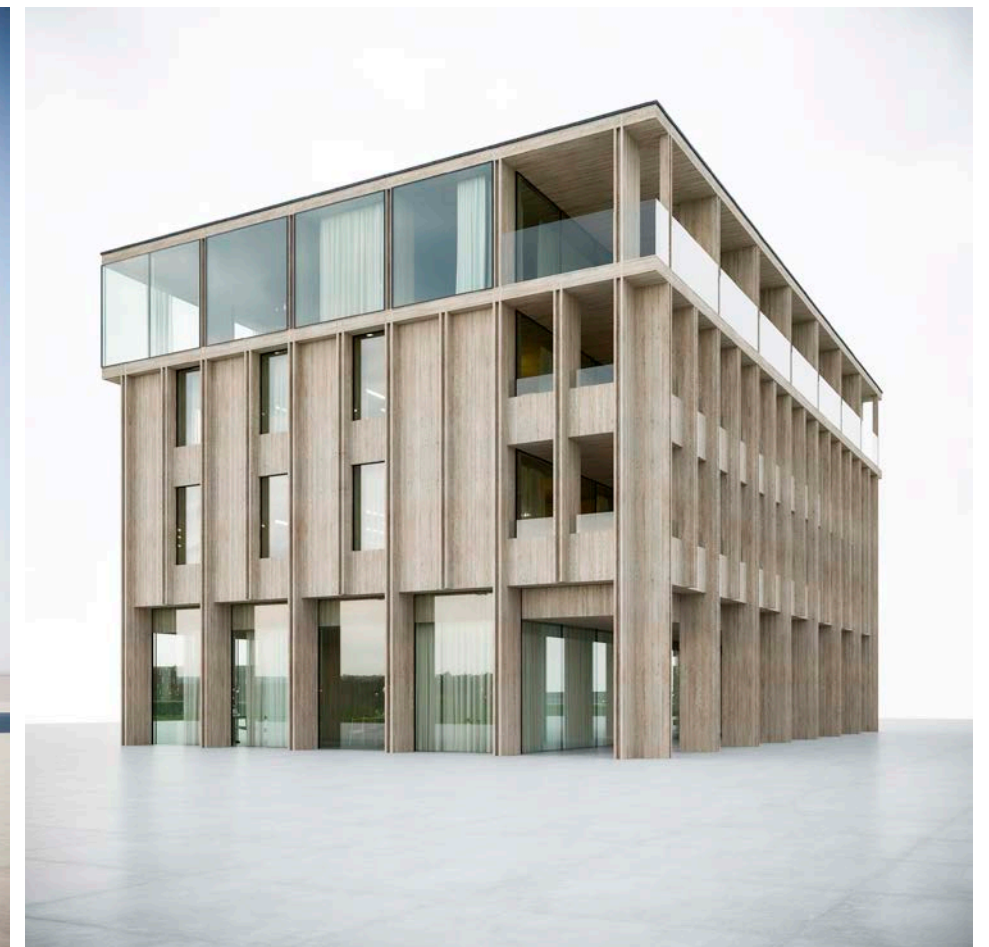
Vyer

Vy från väster

Vy från söder

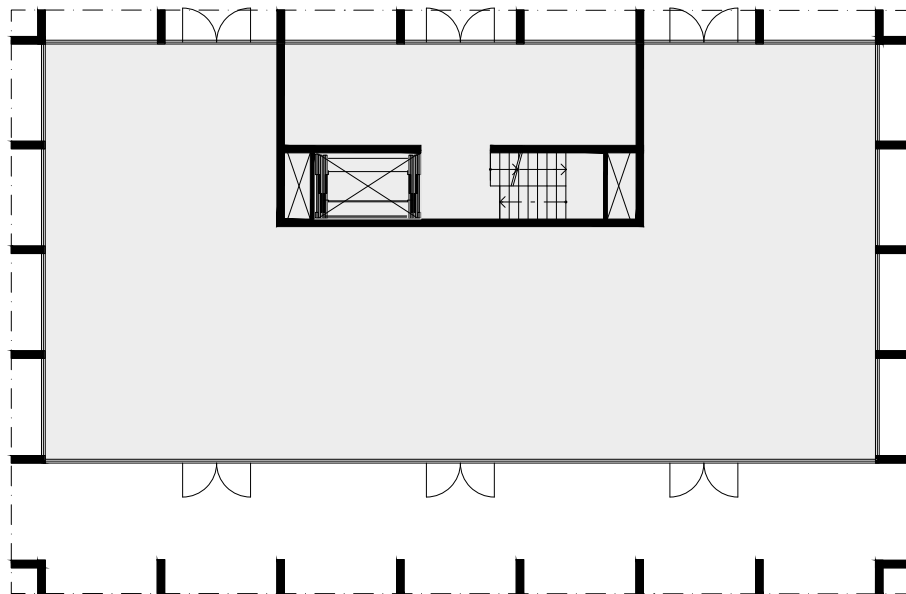
Vy från sydväst

Paviljong

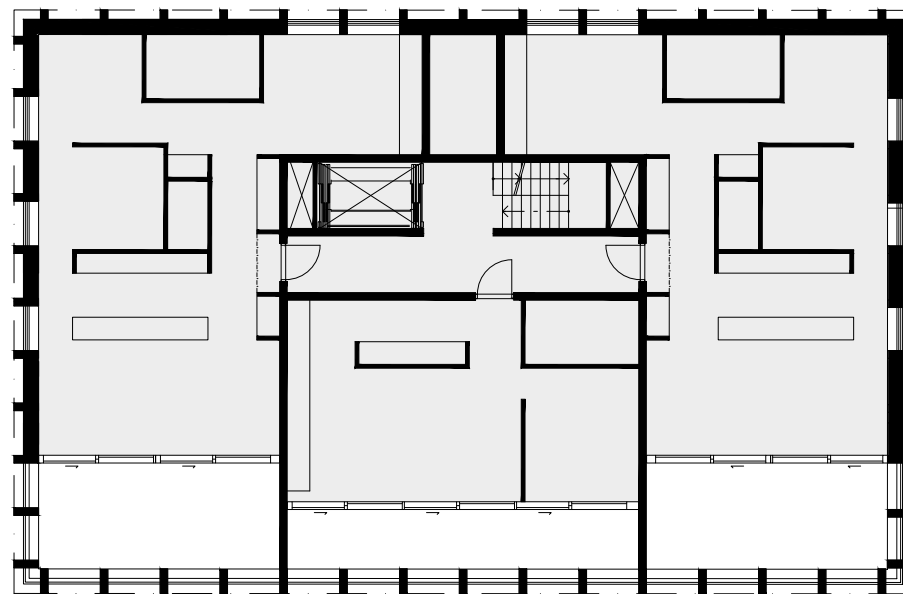
Planer

Entréplan har en öppen och offentlig karaktär och avses för ett offentligt ändamål. Torget runt byggnaden kan på olika sätt användas för att stötta ett sådant program, exempelvis med uteservering till en restaurang.

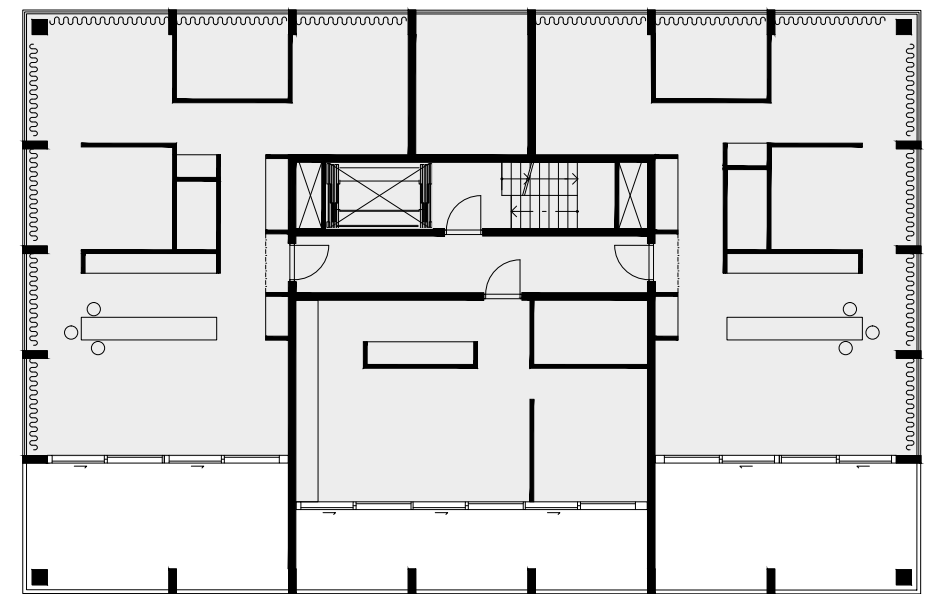
Plan fyra till sex visas nedan som bostäder i form av tre-spännare med varsin balkong mot söder och parkrummet. Byggnaden är utformat så generellt att formgivningen även tål andra program liksom kontor eller samhällsservice.

Plan 3 (Entréplan)

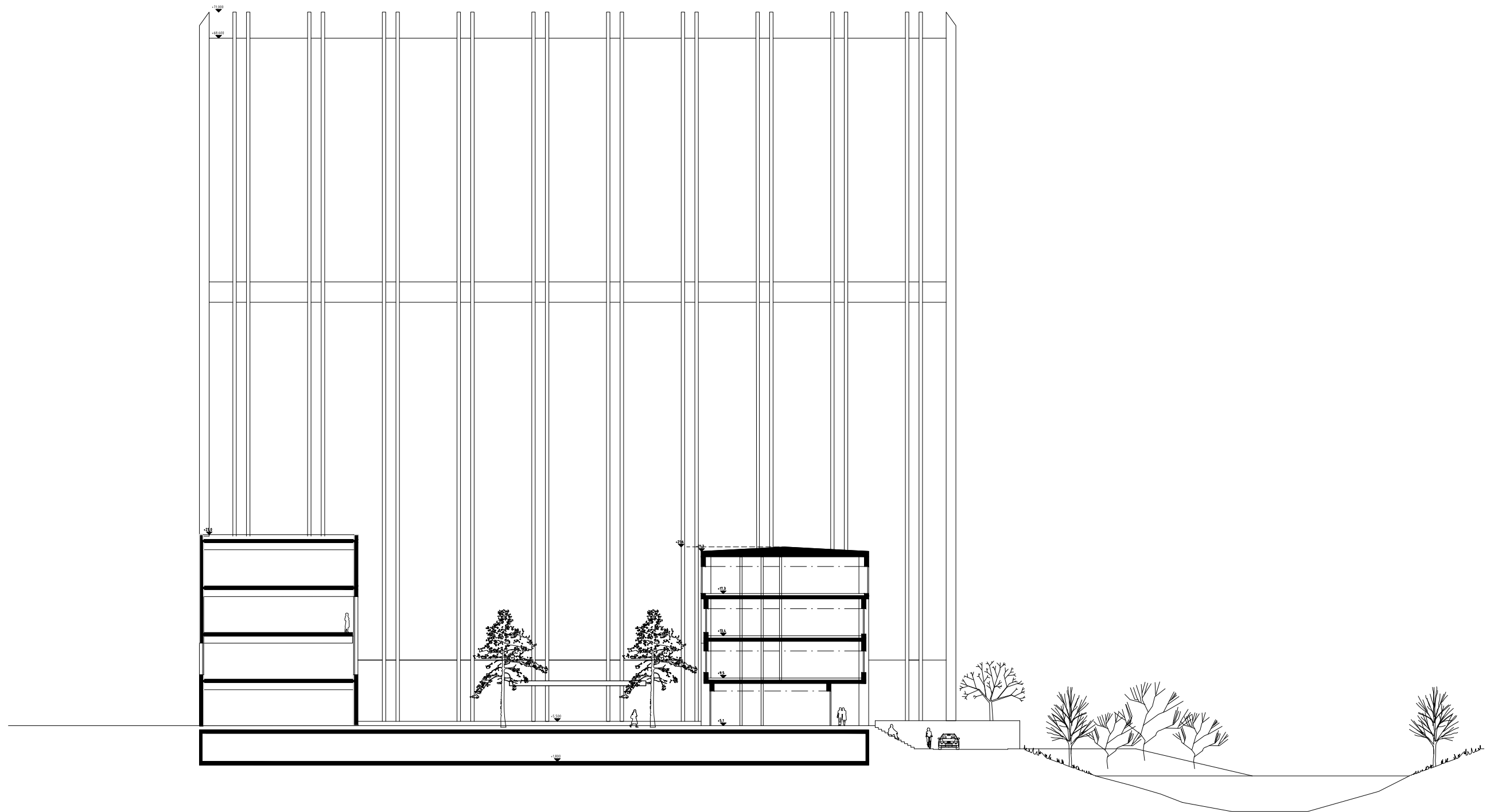
Plan 4 & 5 (Typplan bostäder)

Plan 6 (bostäder)

Paviljong

Sektion från A-hustillbyggnad till och med Sävån

Tillbyggnad hus A

Gestaltungsprinciper

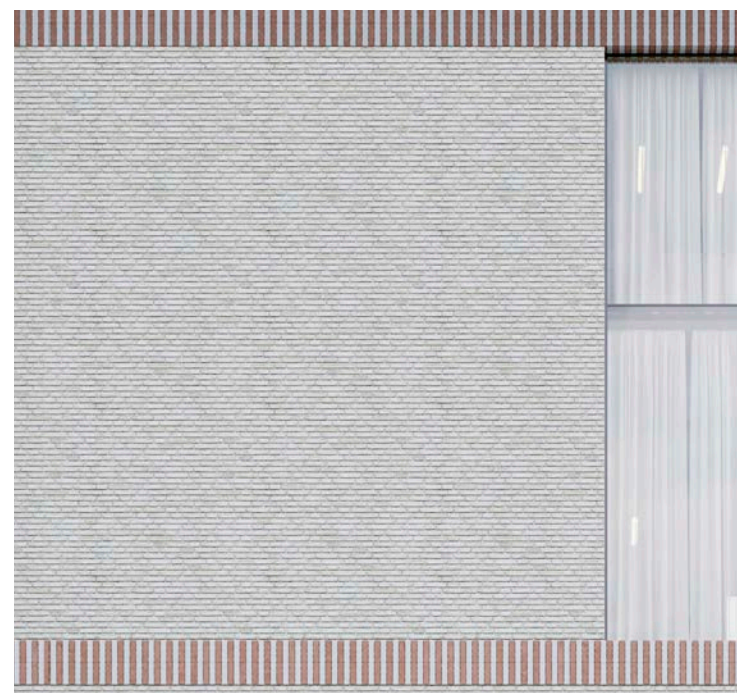
Tillbyggnaden relaterar till A-husets fabriksarkitektur

En byggnadsvolym byggs mot A-huset mellan A-huset och HK3. Den relaterar arkitektoniskt till fabriksområdets gamla tegelarkitektur. Murverk av rödbrunt tegel samt vita tegeldetaljer nytolkas och moderniseras.

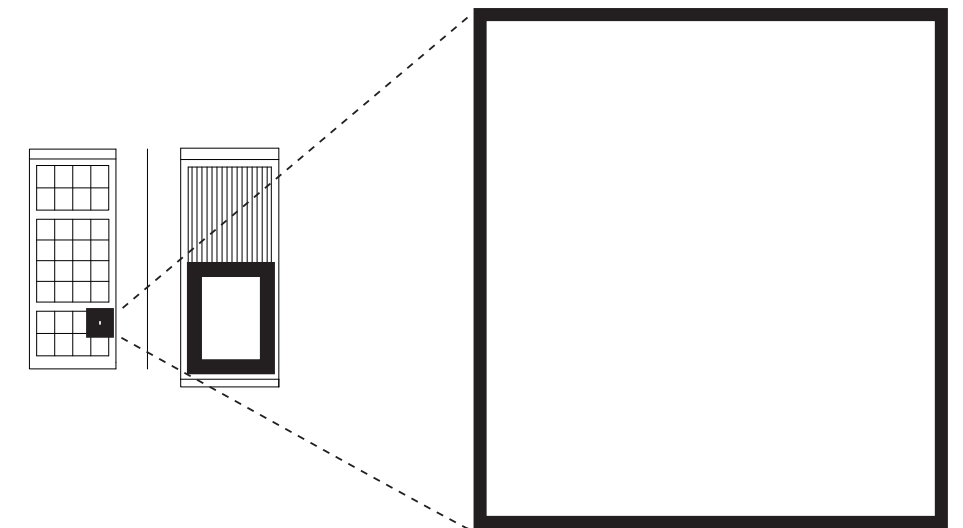
Ornament

Horisontella tegelband i befintlig brandgavel som influerar formgivningen i tillbyggnaden.

Murverk

Djupa tegelbeklädda nischer förstärker tegelarkitekturen.

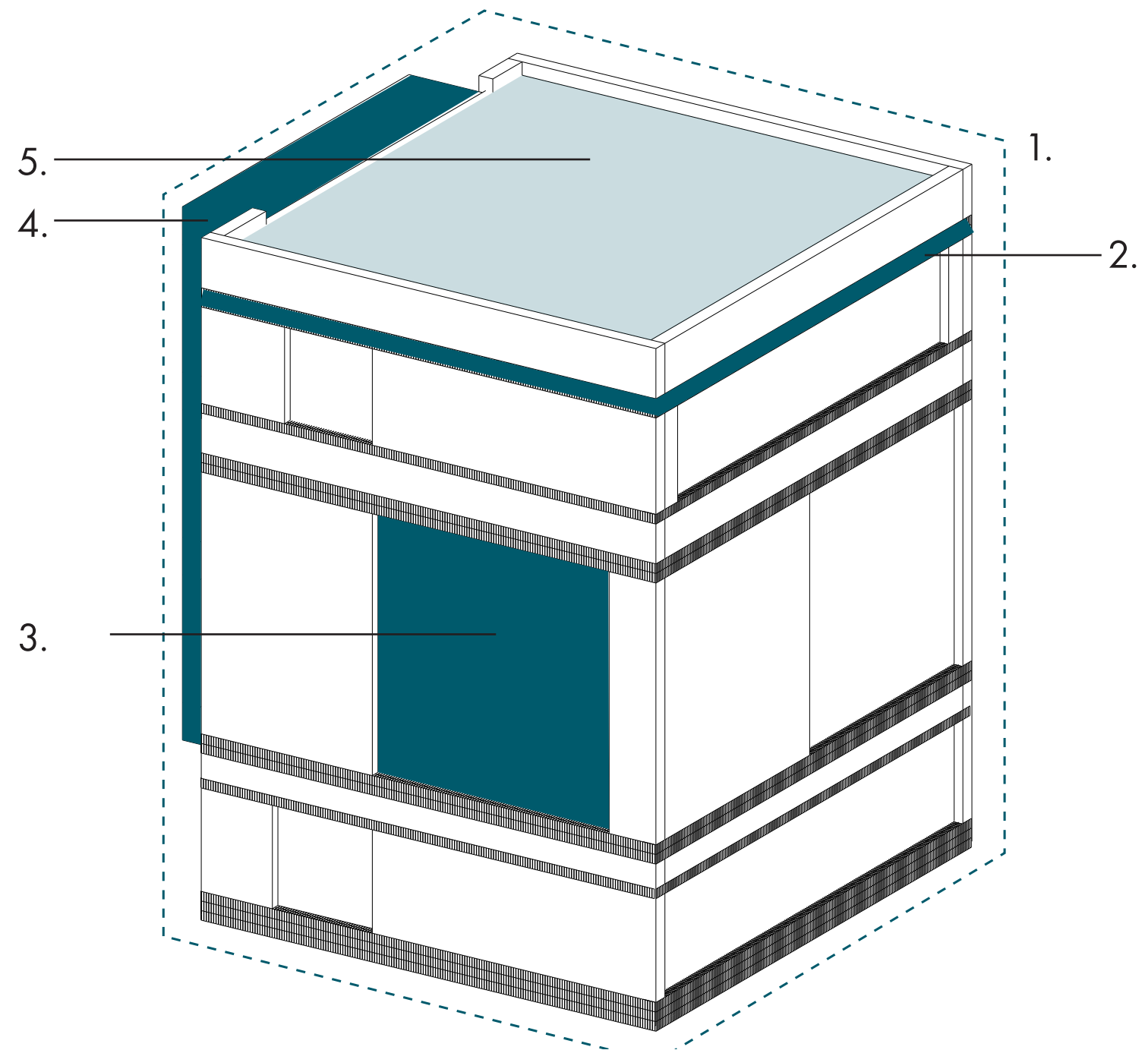
Skala

Överdimensionerade muröppningar ger skalförskjutning i förhållande till hus A och förtydligar kontrasten mellan gammalt och nytt.

Tillbyggnad hus A

Exteriöra utformningsgrepp

1. MATERIALPALETT
2. HORISTONTELLA BAND/
ORNAMENTIK
3. HÅL I MUR
4. INDRAG OCH PASSAGE
5. GRÖNT TAK

Tillbyggnad hus A

Exteriöra utformningsgrepp

Materialpalett, befintliga material byggnad A

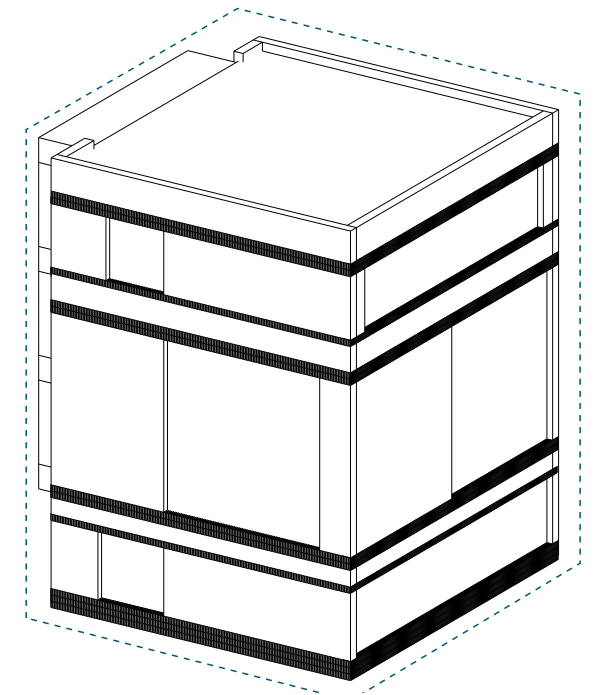
Rödbrunt tegel med detaljering av vitt tegel och vit plåt.

Rött tegel med detaljering av vitt tegel

Materialpalett, nya material

Vitt tegel med detaljering av rött tegel.

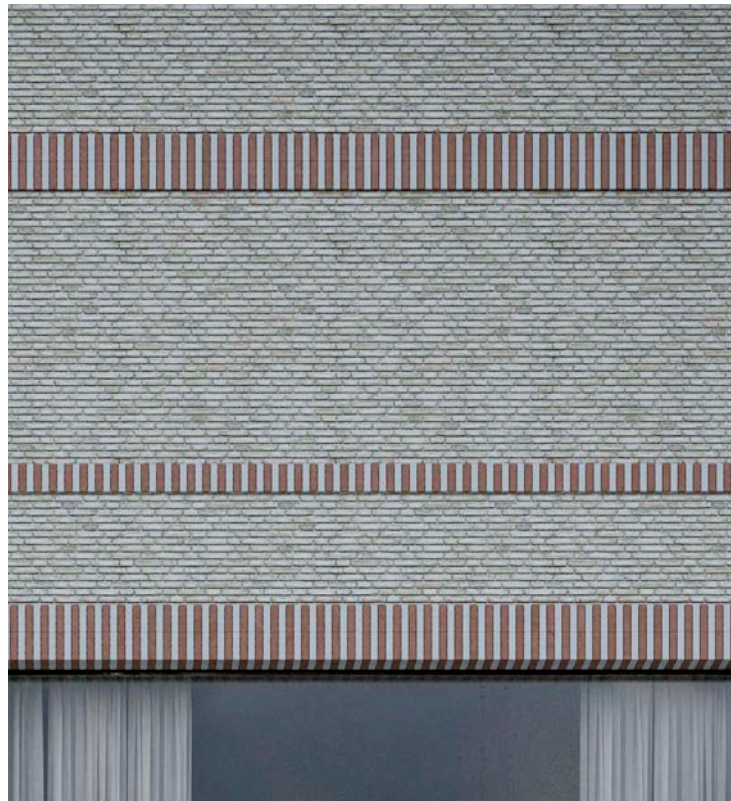

Tillbyggnad hus A

Exteriöra utformningsgrepp

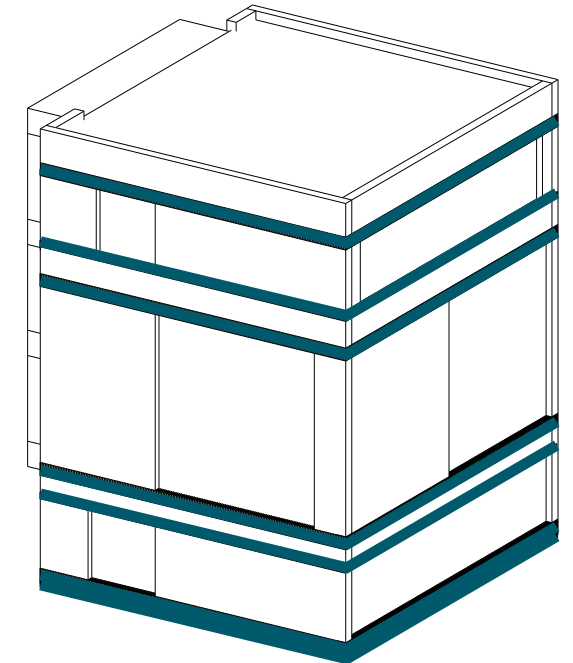
Horisontella band/Ornamentik

Band av olika bredd betonar horisontaliteten och associerar på ett lekfullt sätt till linjeringen i den befintliga brandgaveln på hus A samt övrig ornamentik i fabriksbyggnaderna.

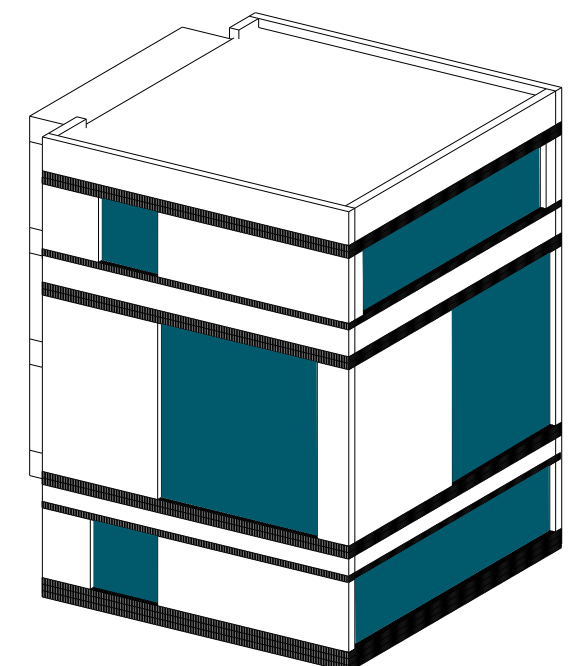

Hål i mur

Glaset sitter djupt i fasaden vilket förstärker murverkets tyngd. Nischer kläs med tegel.

Horisontella band

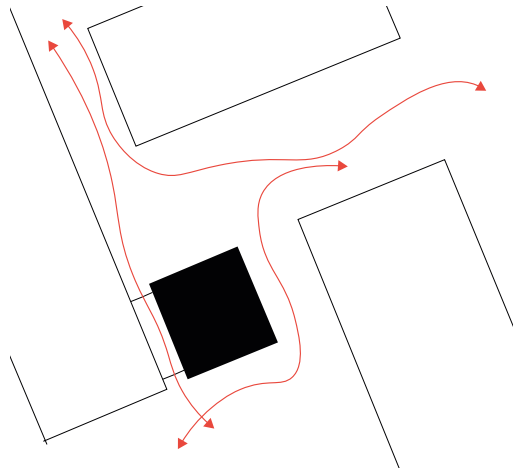
Hål i mur

Tillbyggnad hus A

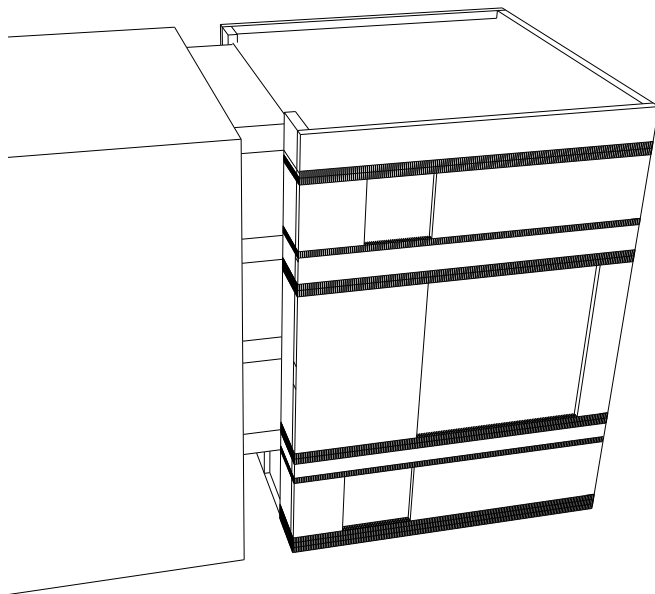
Exteriöra utformningsgrepp

Indrag och Passage

För obehindrad rörelse mellan husen på området skapas passage runt huset i markplan. En glasad länk ansluter mot hus A.

Rörelse runt huset

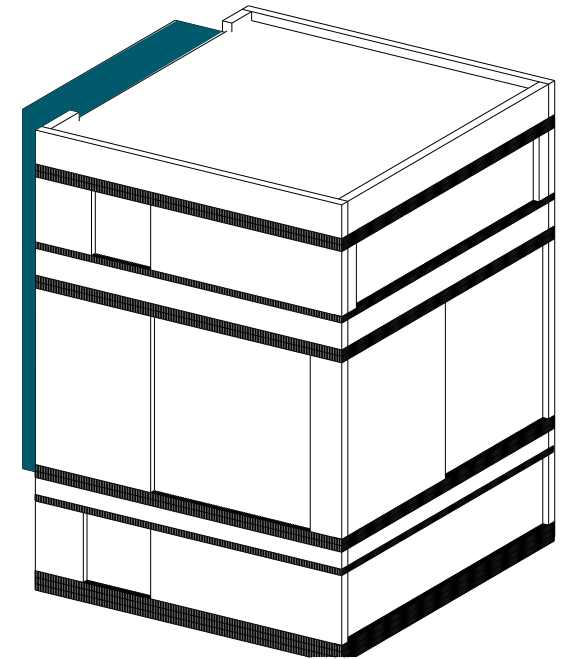
Glasad länk mot hus A samt passage i markplan

Grönt tak

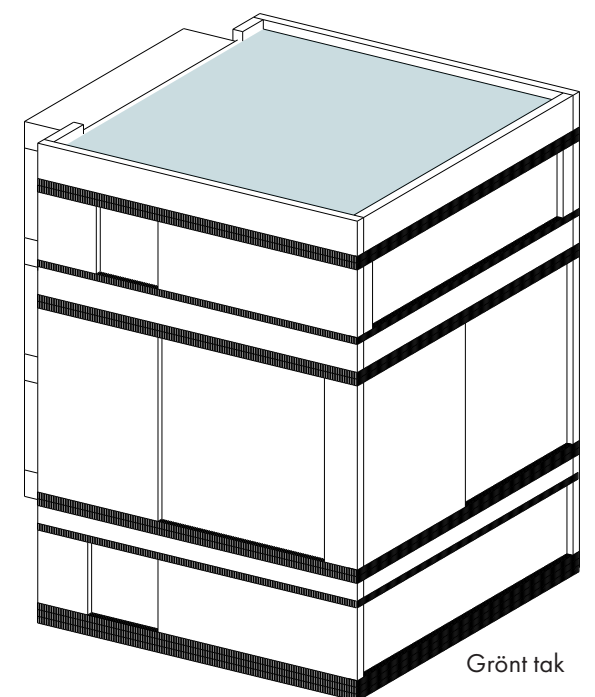
Taket är husets femte fasad då det kommer att bli påtagligt från HK3. Sedumbeklätt tak skänker både skönhet och ekosystemtjänster.

Sedumtak

Indrag och passage

Grönt tak

Tillbyggnad hus A

Vyer

Flygvy från torg

Vy från sydost

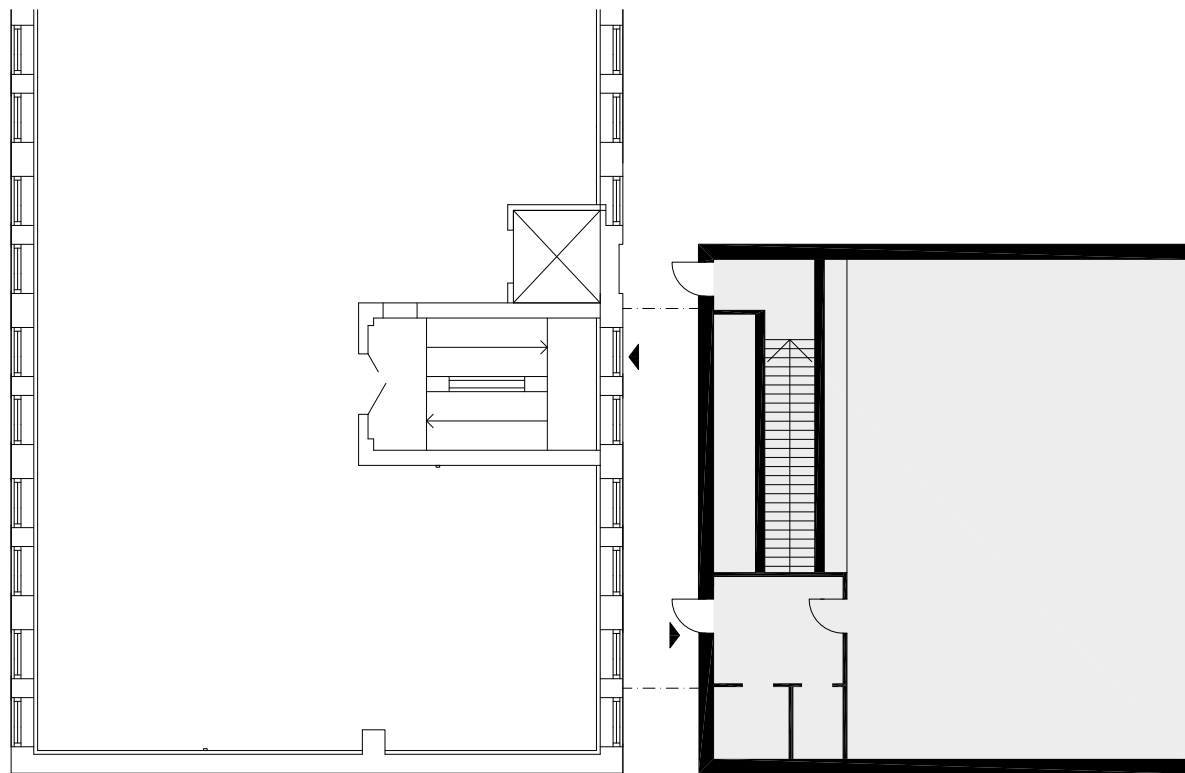
Fasad öster

Tillbyggnad hus A

Planer

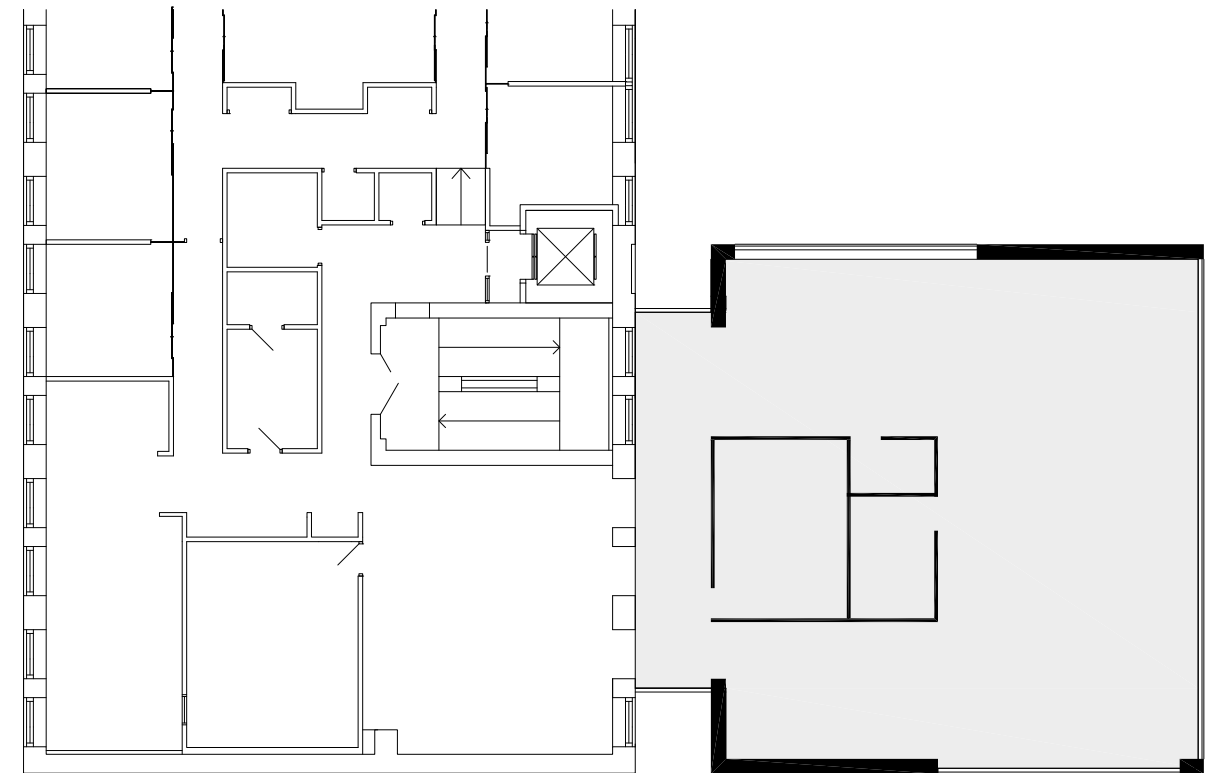
Tillbyggnadens glaslänk mot A-huset bildar ett skyddande skärmtak i plan ett under vilket entréerna ligger.

Lokalen på plan tre fungerar självständigt. På plan fyra till sex kopplas våningsplanen ihop i befintligt och nytt och den nya delen betjänas av befintligt trapphus i A-huset.

Plan 3 (Entréplan)

Öppet entréplan med ett släpp mot A-huset vilket gör det möjligt att röra sig runt byggnaden.

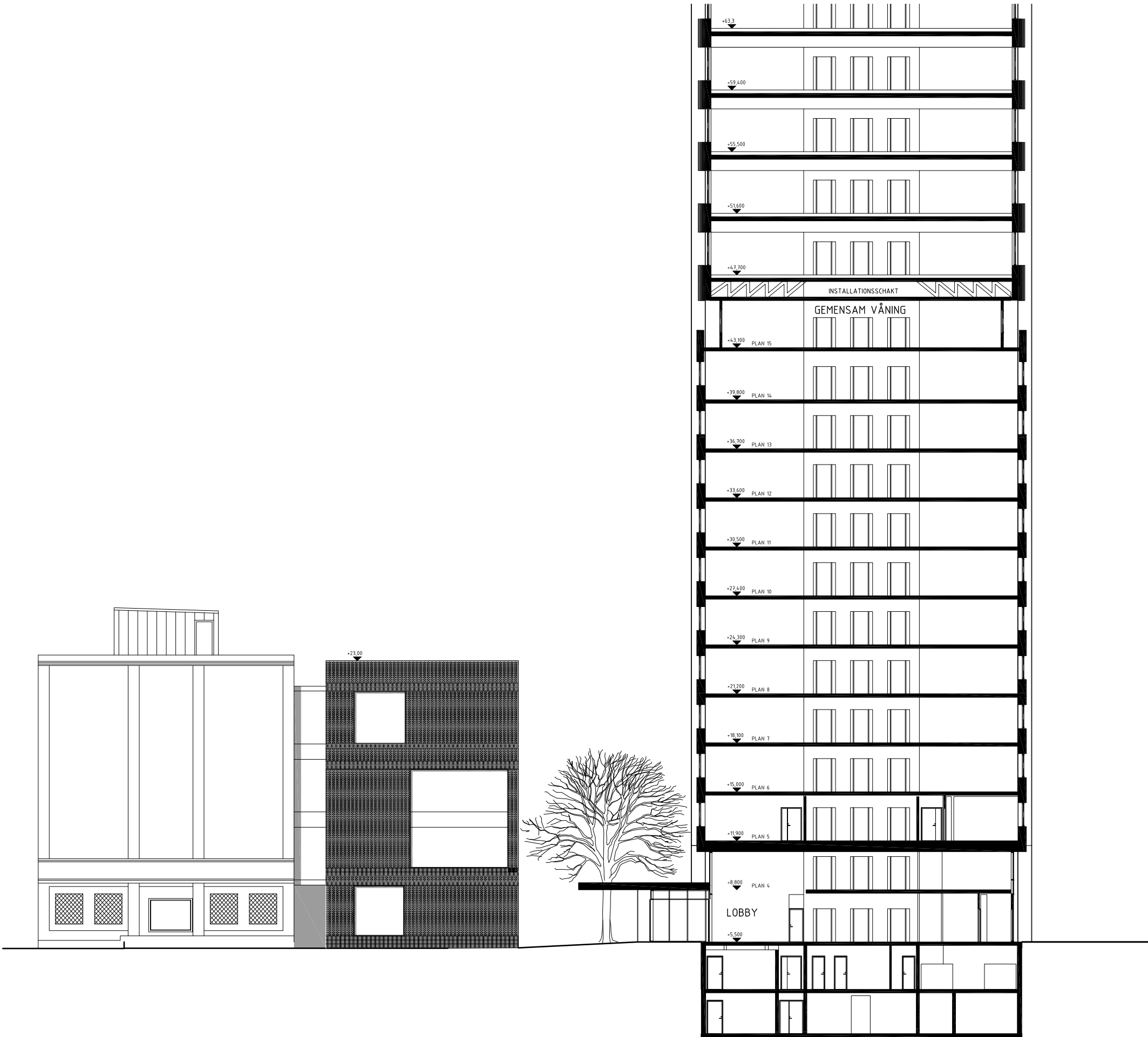

Plan 4 -6 (Typplan kontor)

Övriga våningar dockar med glaslänk mot A-huset.

Tillbyggnad hus A

Elevation från söder

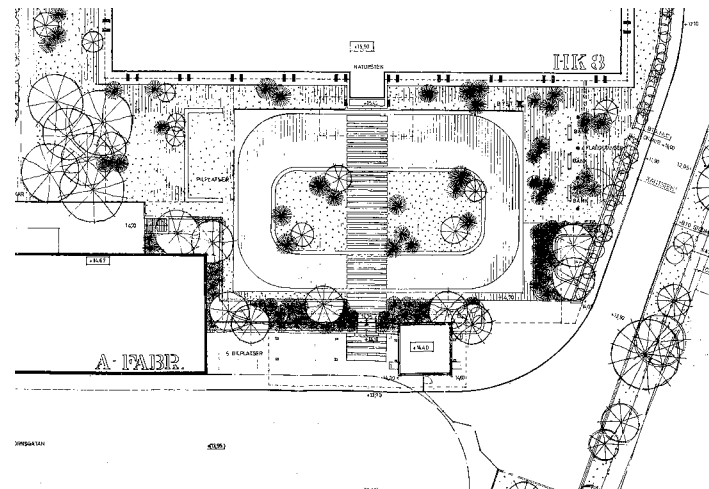
Entrépark

Gestaltungsprinciper

Bakgrund

1967 tog trädgårdsarkitekt Lars Barnö fram en plan för utemiljön runt HK3. Entrétorget är till stor del bevarat med det ovalformade bilstråket, stenlagda vägar och mönsterläggning men i behov av renovering och förnyelse.

Med föreslagna förändringar i området kommer entrétorget få ny funktion med parklik karaktär. Från att tidigare ha varit representationsmässig och anpassad för SKFs kontorsverksamhet ska platsen komma att fungera som samlade entré och mötesplats för området. Entrévåningarna på omgivande nya och befintliga hus föreslås innehålla publika verksamheter vilka kommer att ansluta till entréparken.

Översiktsplan av trädgårdsarkitekt Lars Barnö från 1967.

1

Öppna

Området kring HK3 har varit avgränsat med ett privat intryck. Den kulturhistoriska miljön kommer i framtiden bli en tillgång för allmänheten och upplevas välkomnande. Offentligt riktade funktioner bidrar till att öppna upp området.

2

Förädla

Förtätningen av området skapar möjlighet att öka kvaliteten på de offentliga ytorna, entréparken och Landeriparken.

3

Förtäta

Förtätning bidrar till att definiera och förtydliga entréparken och även till att fler kommer använda platsen.

4

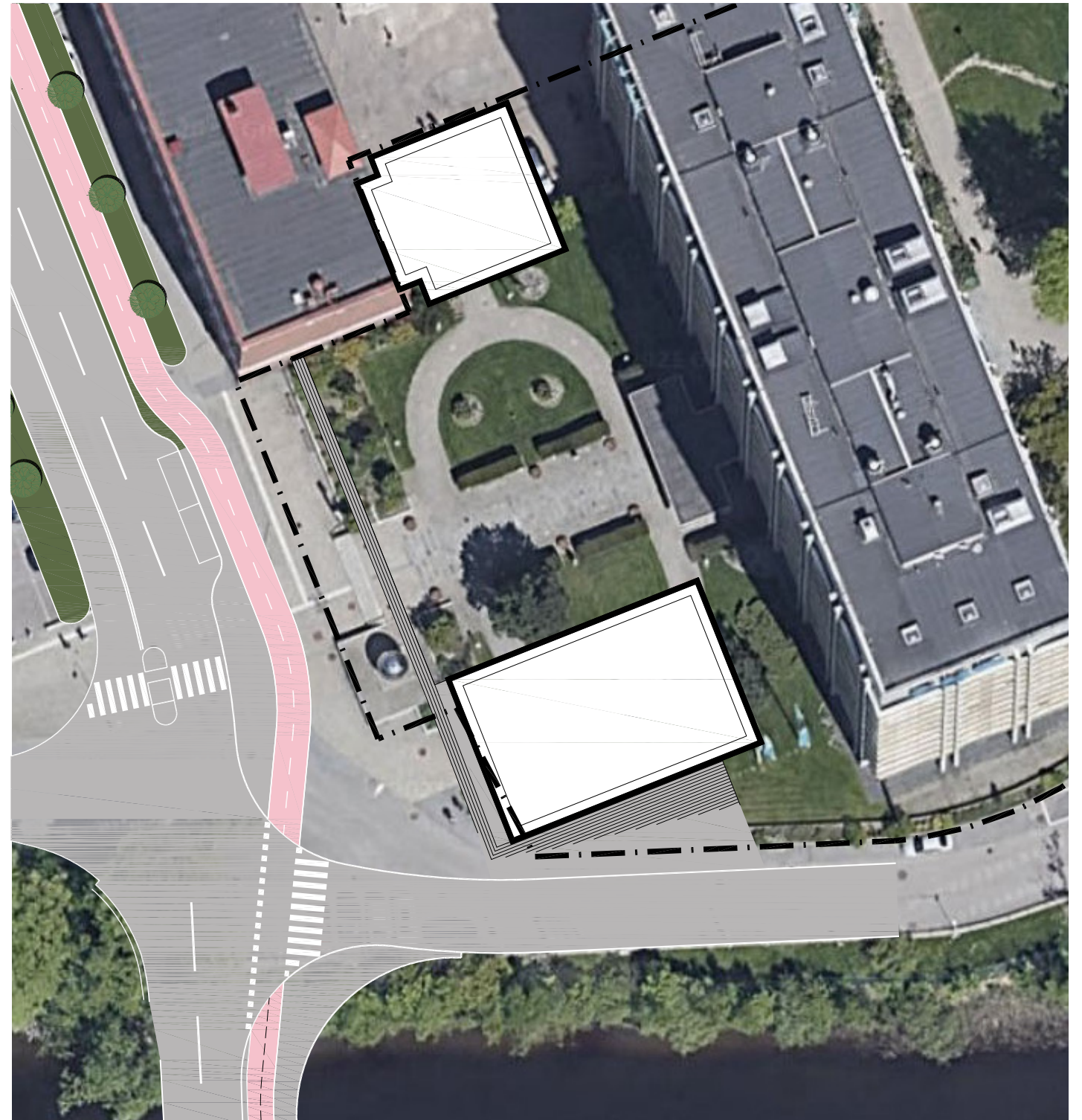
Blanda

Med en blandning av funktioner i området ökar tryggheten och befolkningen över dygnet. Området kan bli en levande miljö över dygnets timmar och rikta sig till fler målgrupper.

5

Anpassa

Gestaltningen av entrétorget föreslås utgå från de karaktärsdrag som nuvarande utformning har men anpassas efter platsens nya behov.

Befintlig situation med förslag till nya byggnader

Skala 1:500

0m 10m 20m 30m

Entrépark

Materialpalett

Befintliga material

Originalmaterialen i från 1960-talet som har använts runt HK3 är högkvalitativa och bör tas tillvara och återbrukas på plats.
Även det växtmaterialet som finns på plats och kan skyddas vid ombyggnation bör tas tillvara.

Fjäråsgnejs, binder samman in och utsida av byggnaden

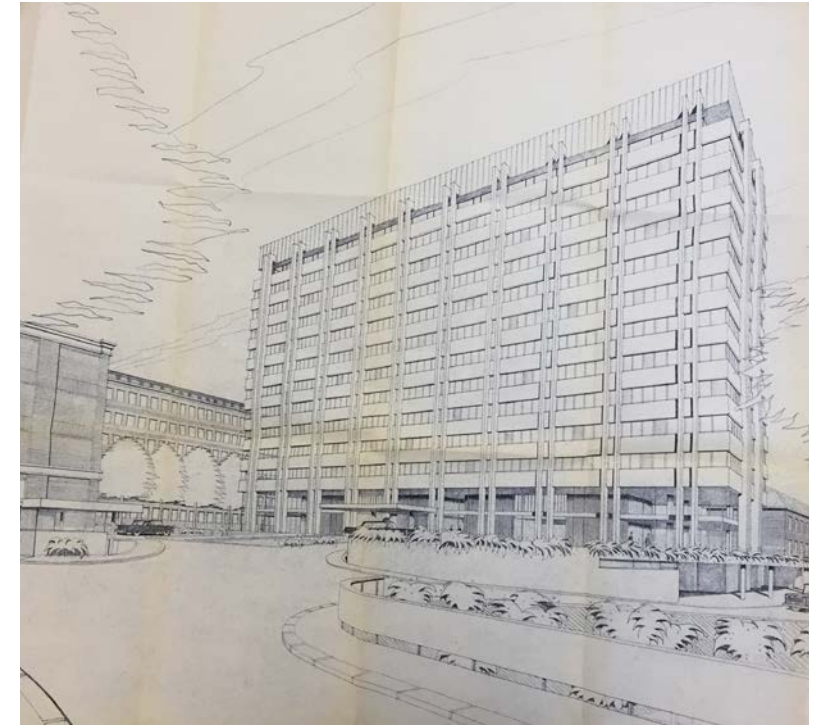
Mönsterläggning i cirklar i smågatsten och Fjäråsgnejs.

Fjäråsgnejs i rutmönster markerar entréer

Mönsterläggning av Fjäråsgnejs och smågatsten framför huvudentrée

Skiss på förslag till huvudentrén från 60-talet

Befintligt växtmaterial

Perennplantering med solälskande växter
Alchemilla mollis – dagdkåpa
Stachys byzantine - lammöron

Vintergrönhäck
Taxus

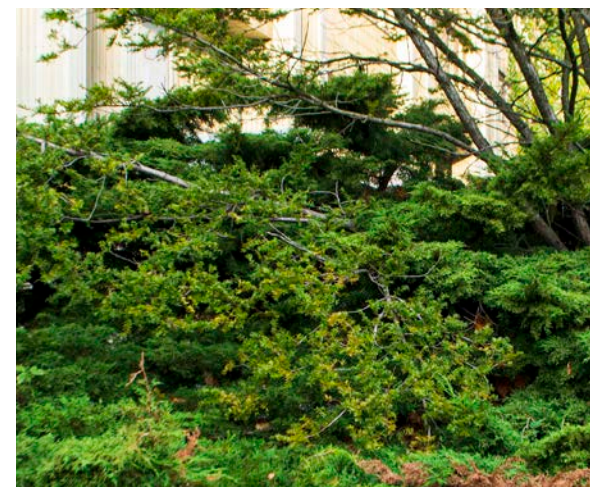
Vårblomning
Laburnum x watereri
Gullregn

Stora uppvuxna tallar
Pinus nigra

Dasiphora fruticosa
Ölandstok

Stora uppväxta buskar kan stammas upp, för att skapa insyn och trygghet.
Juniperus

Entrépark

Soltrappan

Bakgrund

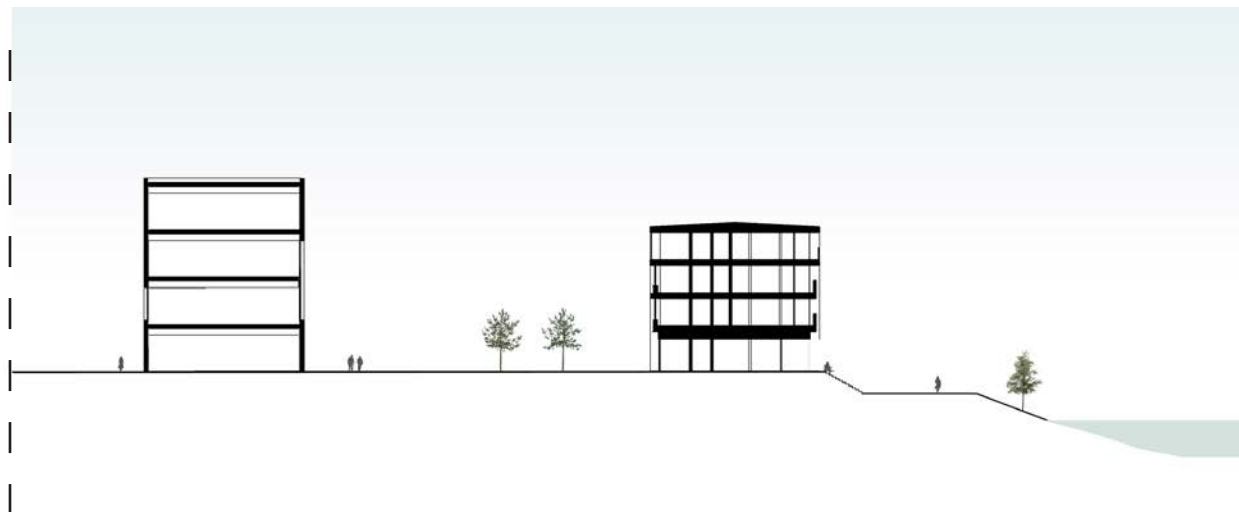
Idag avslutas södra delen av entréparken med en profilerad betongmur vilket gör att det inte finns någon tydlig kopplingen mellan entréparken och Kullagergatan / Sävåån.

Gestaltungsprinciper

För att bättre integrera paviljongen med omgivande gator föreslås att betongmuren ersätts med en öppen och välkomnande trappa som vänder sig mot söder och utsikten över årummet. Paviljongen blir en del av gaturummet i söder och verksamheten på bottenvåningen har publika funktioner, exempelvis en servering.

Befintlig betongbalustrad

Principsektion B-B framtida utseende

Exempel på trappor som också fungerar som mötesplatser

Entréparken

Illustrationsplan

Gestaltningsprinciper

Förslaget innehåller en nydragning av fastighetsgränsen, för att innesluta all parkmark och sydvästra hörnet av entrétorget. Platsen görs förslagsvis tillgänglig för cyklister genom en ramp från parkeringskvarteret Abborren upp mot huvudentrén samt i glappet mellan hus A och HK3. Vid östra entrén höjs marken för att sedan sluta ner lätt mot parken där en tillgänglig avlastningszon placeras. Totalt innehåller förslaget 57 st 70 cm breda cykelparkeringsplatser.

Landskapet framför huvudentrén är präglad av 1960-talets formspråk. Landskapsarkitekten Lars Barnö placerade byggnaden vilande i grönska och önskade ge ett grafiskt uttryck från ovan. Idag ges huset en tillbyggnad och nya funktioner vilka kräver en ny gestaltning av torget. Det material och formspråk som finns på plats återanvänds till stor del men i mindre skala. Detta för att bryta den monumentala skalan på platsen idag.

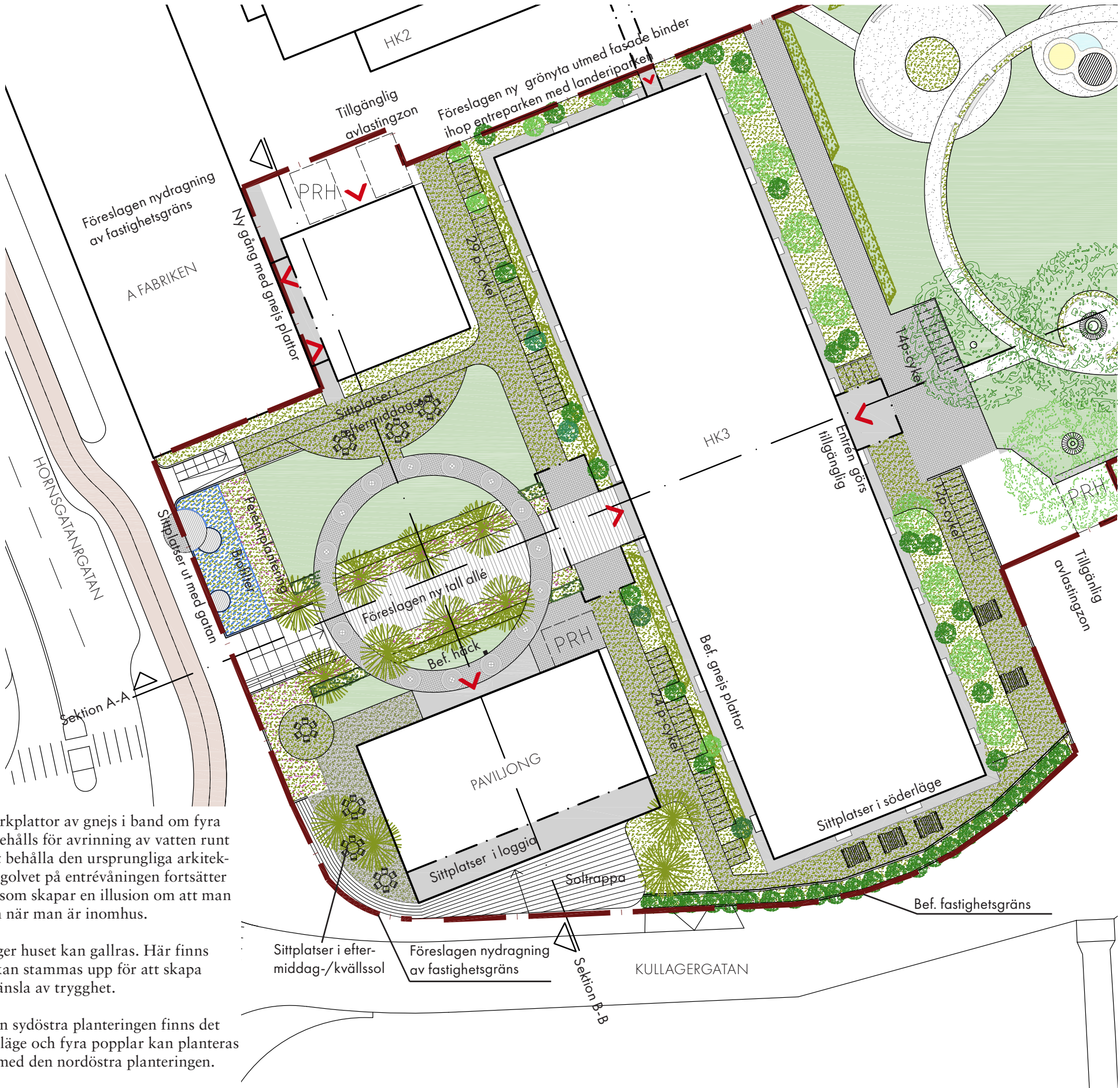
- Förslagsvis minskas bredden på huvudaxeln från 7 meter till 5 meter och landar i omslutande planteringar med bland annat tallar.
- Ett biofilter kan placeras på asfaltsytan framför dagens plantering. Då marken där är pålad på tre sidor av biofilter bör marken här kunna bära tyngden utan att påverkas negativt.
- Mönsterbeläggning av gnejs/smågatsten in mot huvudentrén kan behållas.
- De svarttallar som finns på platsen idag kommer behöva tas ned vid nybyggnation på bjälklag, vi föreslår att de ersätts i planteringarna längs huvudgången.
- Idag finns en bilväg formad som en oval, lagd i smågatsten och gnejs som tydligt hämtar sin inspiration ifrån ett kullager framför huvudentrén. Vi föreslår att Kullagret återges sin runda form och binder samman paviljongen med omgivningen. Gångvägen minskas från 2.7 till 2 meter för att stärka intimiteten. Befintliga material och mönsterläggning återbrukas.
- Gräsarmeringen med smågatsten kan förslagsvis återanvänds på gångar runt byggnaderna.

Runt om HK3 finns markplattor av gnejs i band om fyra rader vilka förslagsvis behålls för avrinning av vatten runt byggnaden. Samt för att behålla den ursprungliga arkitektoniska visionen om att golvet på entrévåningen fortsätter ut genom glaset. Något som skapar en illusion om att man är en del av parken även när man är inomhus.

Planteringarna som omger huset kan gallras. Här finns flera stora buskar som kan stammas upp för att skapa genomsikt och stärka känsla av trygghet.

Söder om huset och i den sydöstra planteringen finns det plats för sittbänkar i solläge och fyra popplar kan planteras för att skapa symmetri med den nordöstra planteringen.

Betongmuren i söder om HK3 kan ges nytt liv genom en ny hängande plantering.

Förslag till gestaltning av Entréparken

Landeriparken

Gestaltningssprinciper

Bakgrund

Landeriparken är en del av den park som omgav Mariedals landeri på 1700-talet. Idag karaktäriseras parken av en större gräsyta med uppvuxna lövträd och omges av murar i storgatsten. I parken finns även ett senare tillägg i form av ett rökbås. Runt parken finns ett fåtal sittplatser, bl a sittbänkar i granit från 1960-talet, och ett större våderskyddat cykelställ samt murar i storgatsten. Södra delen av parken, utanför muren, är nyligen omgjord med ny markbeläggning och cykelparkering.

Gestaltningssprinciper

Med föreslagna förändringar i området kommer parken få en viktig funktion både i närområdet och stadsdelen som välkomnande entrépunkt in till området. Fler kommer använda parken som både ska fungera som rekreativ oas för boende i stadsdelen men även som bostadspark för boende inom planområdet.

Innanför stenmuren, den gröna delen av parken föreslås varsamma tillägg i form av kompletterande grönska, nya sittmöbler smala gångsstigar i tex. stenmjöl samt en mindre lekplats mm. Det är dock viktigt att de tillägg som görs ej påverkar de befintliga skyddsväda träden.

För att skapa möjligheter att umgås och vistas i parken kan den utvidgas åt norr där de bästa lägena för förmiddagssol finns. Genom att cykelskjul och befintliga plattytor i betong runt fläkthus ersätts med grönska samt nya sittplatser.

Bänkarna från 1960-tal flyttas till ytorna närmast HK3 för att förstärka 1960-tals karaktären. Ny parkutrustning och belysning föreslås i Landeriparken.

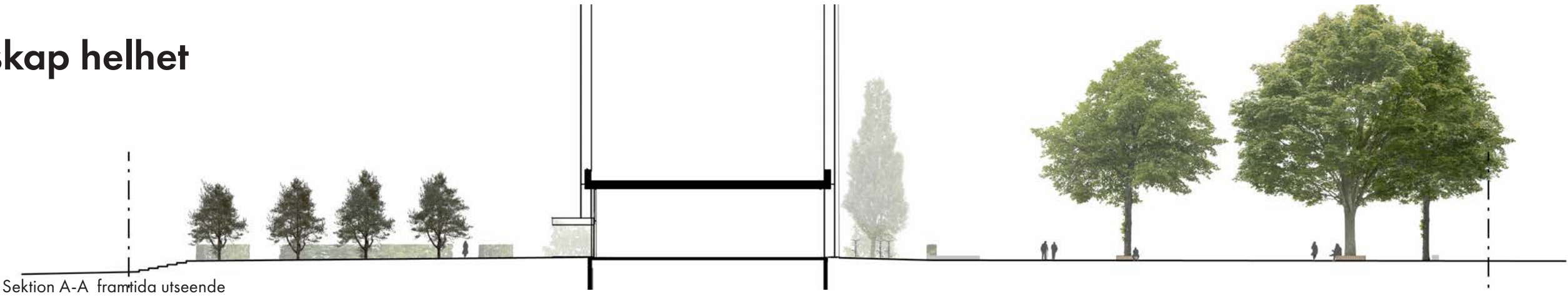
Området utanför muren bedöms mer tåligt och kan kompletteras med mer grönska, cykelparkering för besökare och andra offentligt tillvända programfunktioner.

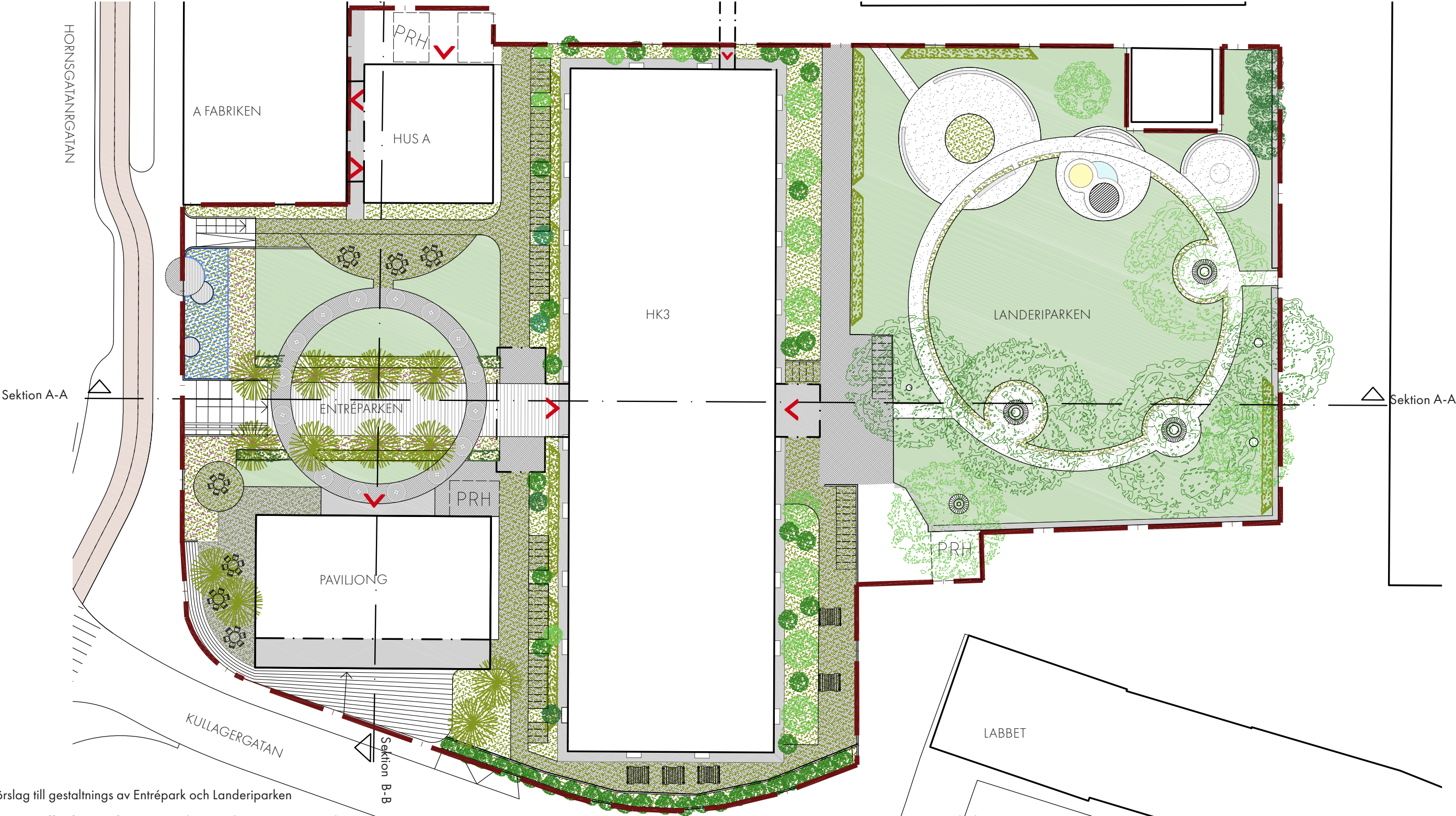
Förslag till gestaltning av Landeriparken

Landskap helhet

Sektion

Sektion A-A framtida utseende

Förslag till gestaltning av Entrépark och Landeriparken

HK3

Skyltningsprinciper

Ikonisk

HK3 har sedan sitt uppförande varit en ikonisk gestalt i staden som signalerat SKFs varumärke med sin stora blåa skylt. Den stora skalan samt ett samlat varumärke, sk. ”White label” befäster byggnaden som en ikonisk karaktär även i framtiden.

Tidstypisk

Förändringar och tillägg görs med utgångspunkt i byggnadens karaktärsdrag. 60-talets formkänsla, tekniker samt företagshögkvarterets elegans ska präglade skyltningens utförande.

Harmonierande

Det är viktigt att skyltningen upplevs som en del av helhetsintrycket. Placering och av skyltar harmonierar med byggnadens skala, indelning, tektonik, och materialkänsla.

SKFs originalskylt

Ovan: Ikoniska skyltar som står för sig själva.
Till höger: 60-talsreferenser från Göteborg. Tydliga, framtålbelysta blockbokstäver med enkelt budskap.

HK3

Skylttyper

A Byggnadens identitet

A1

Typ : Framåtbelysta fristående blockbokstäver.

Placering: Centrerat på husets två långsidor. En bokstav mellan varje pilasterpar.

Alternativ 1: ovan välvda fasadelemenet.

Alternativ 2: På översta välvda fasadelement.

Max skyltyta: Varje blockbokstav. Höjd: 2200 mm

Material: Opak varmvitt glas/plexi. Sidor av vitt rostfritt stål.

Belysning: Framåtbelyst varmvitt ledljus genom opak glas/plexi.

A2

Typ : Logga frostrat eller blåstrat på glas.

Placering: Mellersta glas i glaspartier.

Max skyltyta: Loggan får täcka glasets storlek. Maximalt 6 glas skyltas.

Kulör: Vit med transparens

A2

Typ : Logga frostrat eller blåstrat på glas.

Placering: Sidorna på skärmtakets stödben.

Max skyltyta: Loggan får täcka glasets storlek. Maximalt 4 sidor.

Kulör: Vit med transparens

Belysning: Överkantsfäst släpljus på pelaren bakom glas.

B Kontorshyresgäster

Typ : Framåtbelysta fristående blockbokstäver.

Placering: På befintliga våningsplan under terrass. Enligt bild.

Antal: Maximalt elva skyltar per kortsida.

Max skyltyta: Höjd 1200, bredd 5000

Material: Opak varmvitt glas/plexi. Sidor av vitt rostfritt stål.

Belysning: Framåtbelyst varmvitt ledljus genom opak glas/plexi.

C Publika verksamheter i bottenvåning

Typ : Fristående blockbokstäver. Bakomliggande belysning.

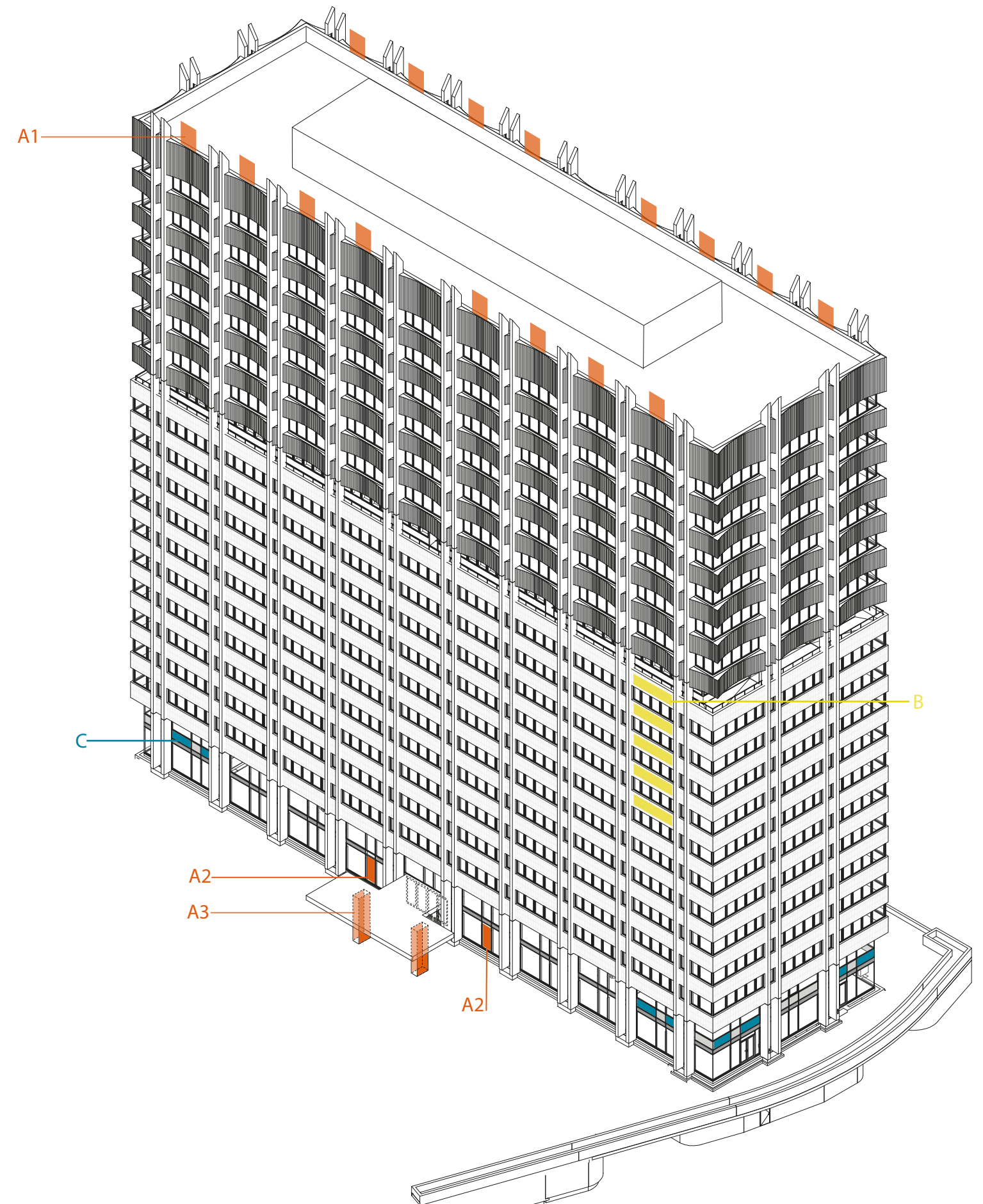
Placering: I blackoff-fält mellan plan 300 och 400. Dock ej i de minsta fälten mot hörnen.

Antal: Ej specificerat

Max skyltyta: Fältets storlek. Bokstavshöjd ca 400 mm.

Material: Guldfärgad rostfritt stål.

Belysning: Bakbelyst (coronaljus) vitt ledljus.

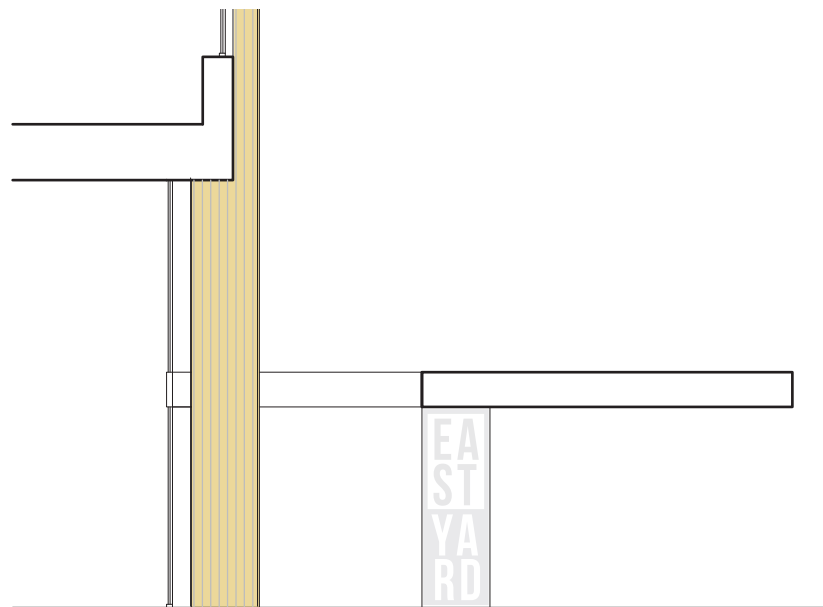

HK3

Byggnadens identitet

Med ett samlande namn så kallat "white label" och varumärke fortsätter byggnaden att kommunicera enhet och identitet även med ett framtida mångfassetterat innehåll av funktioner och hyresgäster.

Majestätiska bokstäver förhöjer kronans dekorativa avslut. Den centrerade placeringen understryker byggnadens starka symmetri samt samspelar med dess tektoniska uppbyggnad.

Skyltläge på pelare under huvudentréns skärmtak

Skyltläge på glaspartier intill entréer.

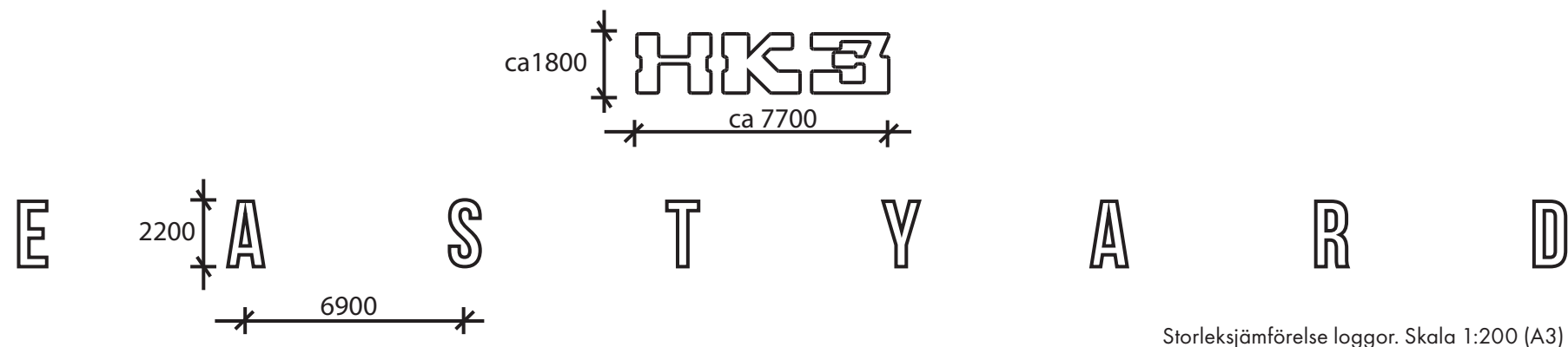

Skylt på långsidorna av byggnadens krona.

HK3

Byggnadens identitet

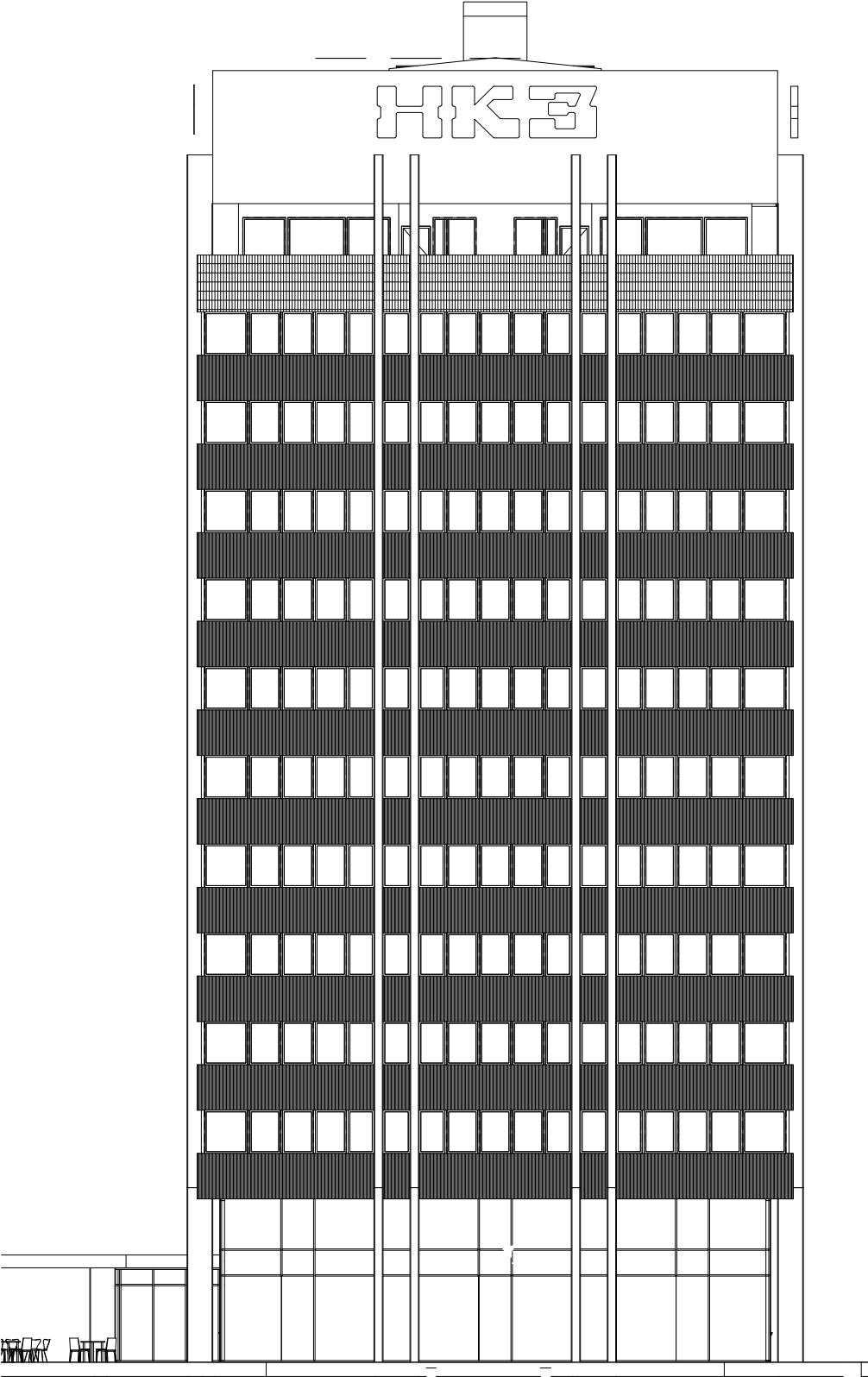
Skalj jämförelse mellan föreslagen ny skylt och tidigare SKF-skylt (HK3-skylt i originalritningar).

Storleksjämförelse loggor. Skala 1:200 (A3)

SKF-skylten

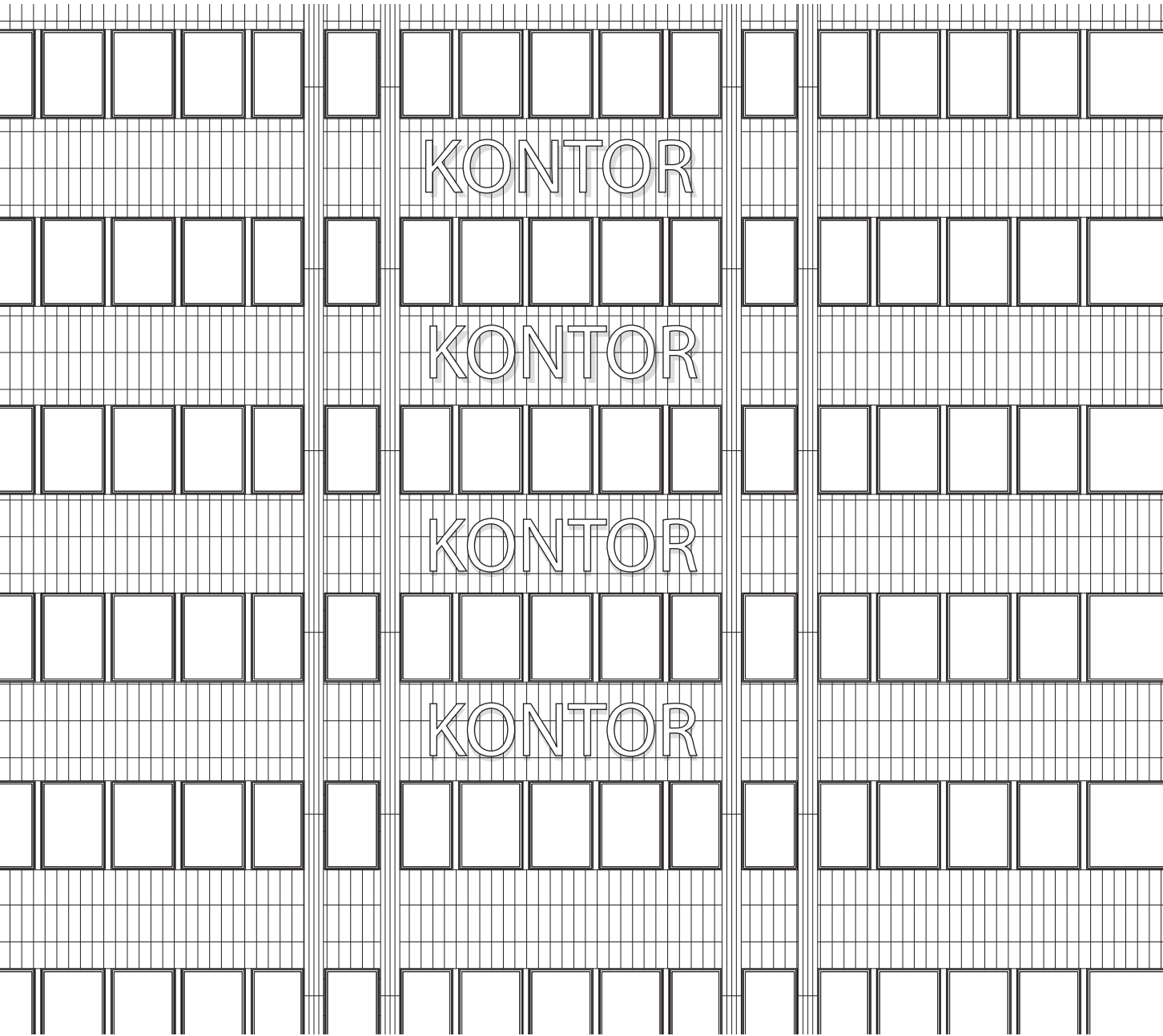

Logga enligt originalritningar

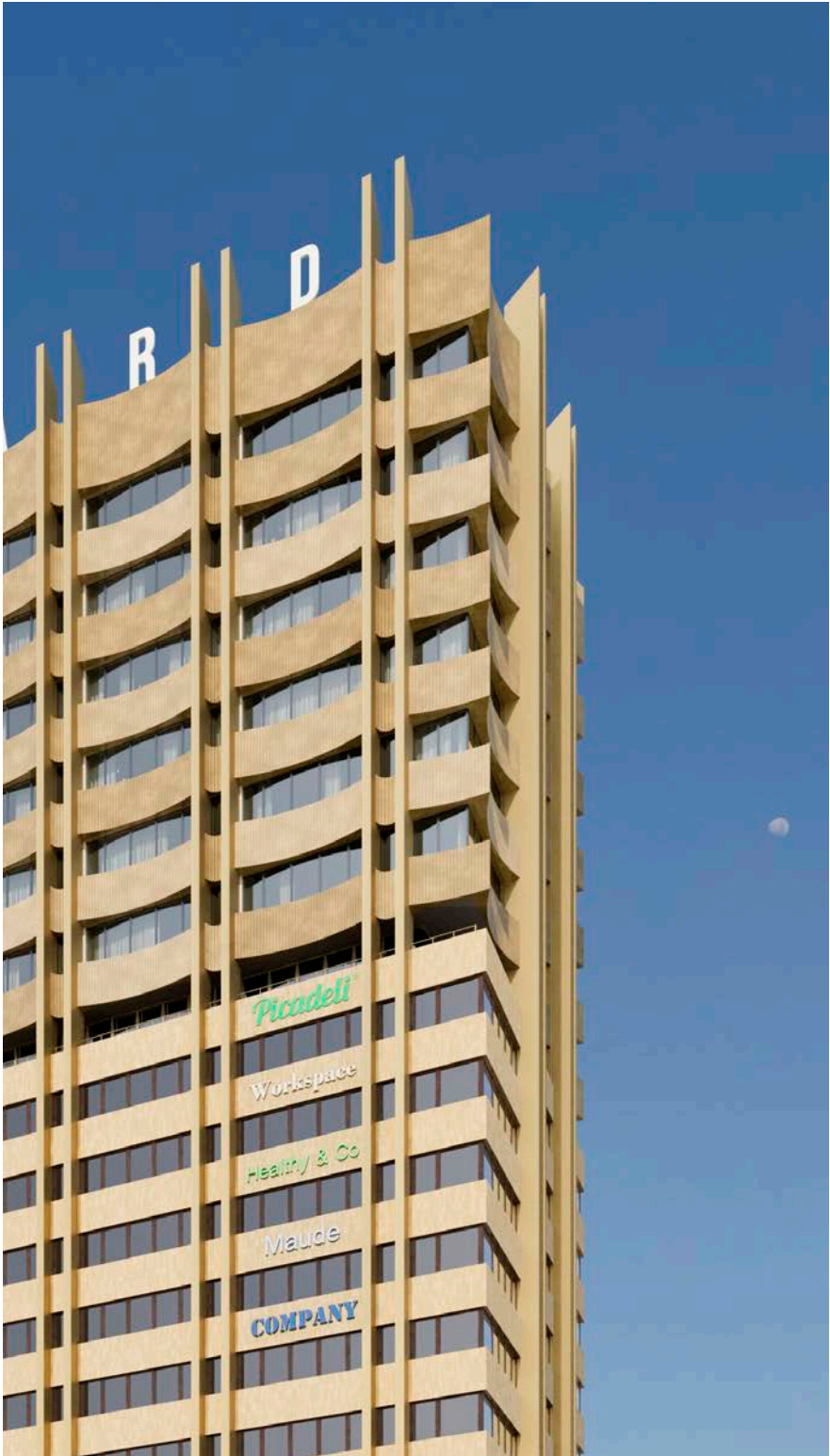
HK3

Kontorshyresgäster

Möjlighet för placering av företagsloggor erbjuds på husets befintliga våningsplan enligt skiss. Samtliga loggor i enhetligt utförande och kulör enligt typbeskrivning.

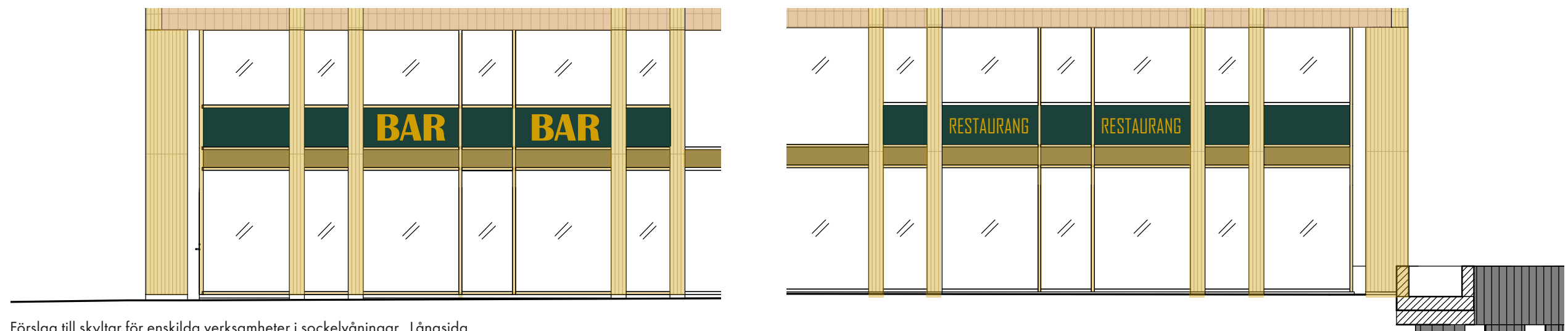
Utsnitt från gavelfasad med placering för företagsloggor

HK3

Publika verksamheter i bottenvåning

Med individuella skyltlägen i anslutnings till läget i lokalen erbjuds möjlighet till varierande verksamhetsinnehåll med publik inriktning i sockelvåningarna. Placering och utförande enligt skiss och typbeskrivning.

Förslag till skyltar för enskilda verksamheter i sockelvåningar. Längsida.

Förslag till skyltar för enskilda verksamheter i sockelvåningar. Kortsida.

Belysningsprinciper

Dp Hornsgatan

Syftet med belysningsprinciperna är att skapa en identitetsfull belysning som hänger samman med övriga gestaltungsidéer. Belysningen ska dels bidra till trygghet och förmåga att orientera sig samt bidra till en välkomnande utomhusmiljö som ger möjlighet till aktivitet även efter mörkrets inbrott.

Principerna utgår bland annat ifrån stadens dokument Stadens ljus:

Generellt ska ljuset förstärka stadsrummets form, funktion, karaktär och stämning samtidigt som ljusföroreningar minimeras. Genom att belysa vertikala ytor tydliggörs rummets form och väggar.

Ljuset ska även visa på skillnad mellan rum för rörelse och vistelse och ge god visuell ledning och överblickbarhet. Att planera utifrån mänsklig skala och ögonhöjd är viktigt, inte minst för att undvika bländning och bidra till en hög visuell komfort.

Känslan av trygghet under dygnets alla timmar har betydelse för människors användning av staden. Den känslan kan stärkas genom behaglig ljussättning som bidrar till överblickbarhet och orienterbarhet. En viktig faktor för att uppnå detta är samverkan mellan ljus och mörker. Olika rum kräver olika mycket ljus.

(Ur: Stadens ljus)

Fem aspekter på belysning

1

Identitet

Ljusbilden skall samspela och framhäva övriga gestaltungsidéer, stilmässiga särdrag och platsens karaktär.

2

Rumslighet

Med rätt ljussättning förtydligas idéer om rumsliga kvaliteter i staden. Ljuset beskriver stadsrummets, rytm, skala, hierarki och riktning.

3

Trygghet

En attraktiv belysning och en omhändertagen miljö bidrar till att människor väljer och vågar vistas ute.

4

Biologi

Med respekt för djurs och växters behov av mörker eftersträvar belysningsutformningen rätt ljus på rätt plats. Ljusföroreningar minimeras och uppåtriktat ljus undviks.

5

Teknik

Ekonomiska och förvaltningstekniska aspekter på belysning tas i beaktande för att åstadkomma en realistisk belysningsstrategi.

Belysningsprinciper

Fasadbelysning HK3

Ikonisk

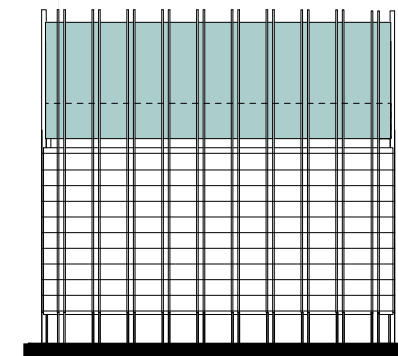
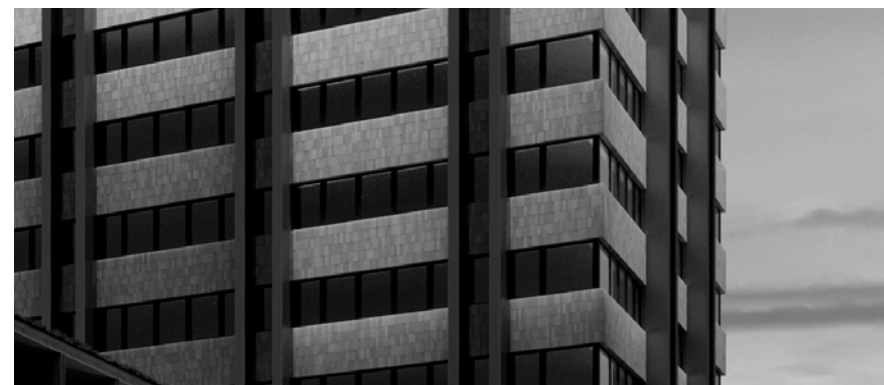
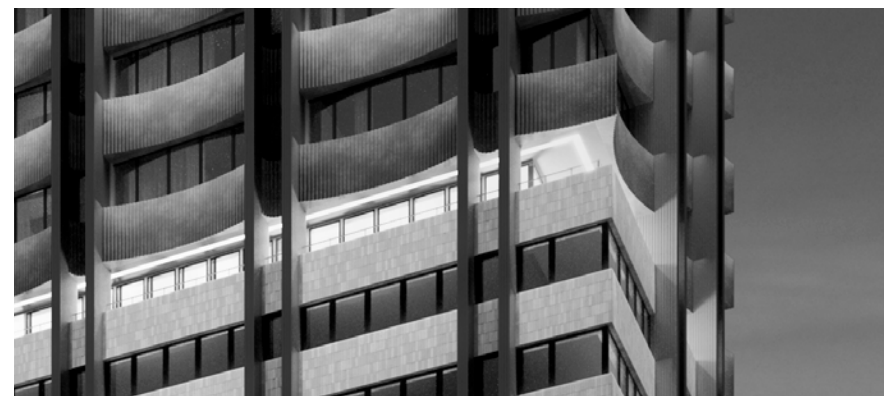
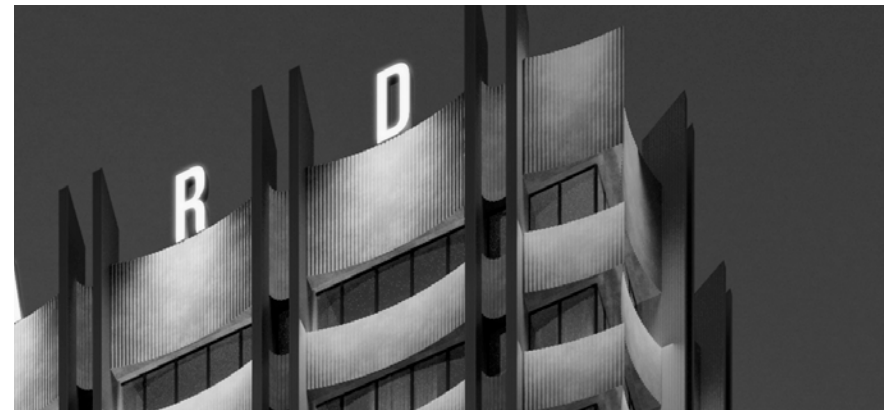
HK3 har sedan sitt uppförande varit en ikonisk gestalt i staden. Byggnaden befästs som ikonisk karaktär även i framtiden med en förhöjande fasadbelysning.

Tidstypisk

Tillägg görs med utgångspunkt i byggnadens karaktärsdrag. 60-talets formkänsla, tekniker samt företagshögkvarterets elegans ska präglade belysningens.

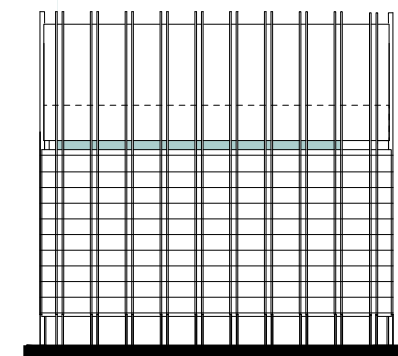
Harmonierande

Det är viktigt att belysningen upplevs som en del av helhetsintrycket. Belysningen skall harmoniera med byggnadens formspråk och omgivande stadsrum. Belysningens mängd skall vara noga avvägd och inte påträngande.

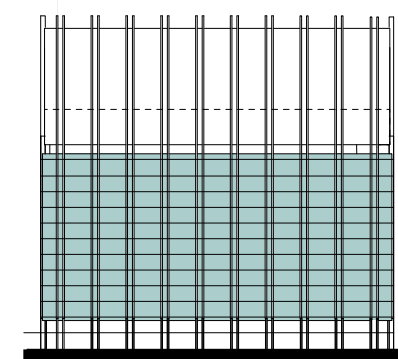
Krona

Mjuka nedåtriktade ljuskäglor förstärker de välvda formerna som kontrasterar mot den strikt-
adre fasaden i basen. Gradient med ljus uppifrån
och ner mot halsen.

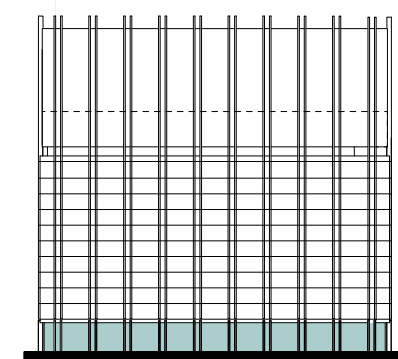
Hals

Kronan och basen åtskiljd av terrassen som
bildar en ljusslits med befintlig ljuslist i undertaket.
Terrassvåningen förtydligas med varm interiör-
belysning. Halsen som ljuspunkt är viktig från det
omgivande stadslandskapets perspektiv.

Mellanparti

Nedåtriktat milt släpljus belyser den befintliga
fasaden. Rak och jämn belysning förstärker dess
släta yta. Gradienten med högre ljusstyrka upptill
markerar husets "hals".
Lägre ljusstyrka nertill framhäver genom kontras-
tering sockelvåningarnas egna ljus i gaturummets
perspektiv.

Sockel

Publik sockelvåning präglas av varm interiör
belysning som både bjuder in och ger behagligt
ljus till stadsrummen i gatunivå.

Belysningsprinciper

Fasadbelysning HK3

Belysning

Entréparken

Rumslig

Belysningen skall särskilt syfta till att skapa en rumslighet och bidra till mänsklig skala skala i kontrast till höghusets storlek.

Tidstypisk

Tillägg och armaturer väljs med utgångspunkt i platsens karaktärsdrag. 60-talets formkänsla, tekniker samt företagshögkvarterets elegans ska präglade belysningen.

Stämningsfull

Ljuset skall skapa stämning och mjukhet vilket inbjuder till vistelse.

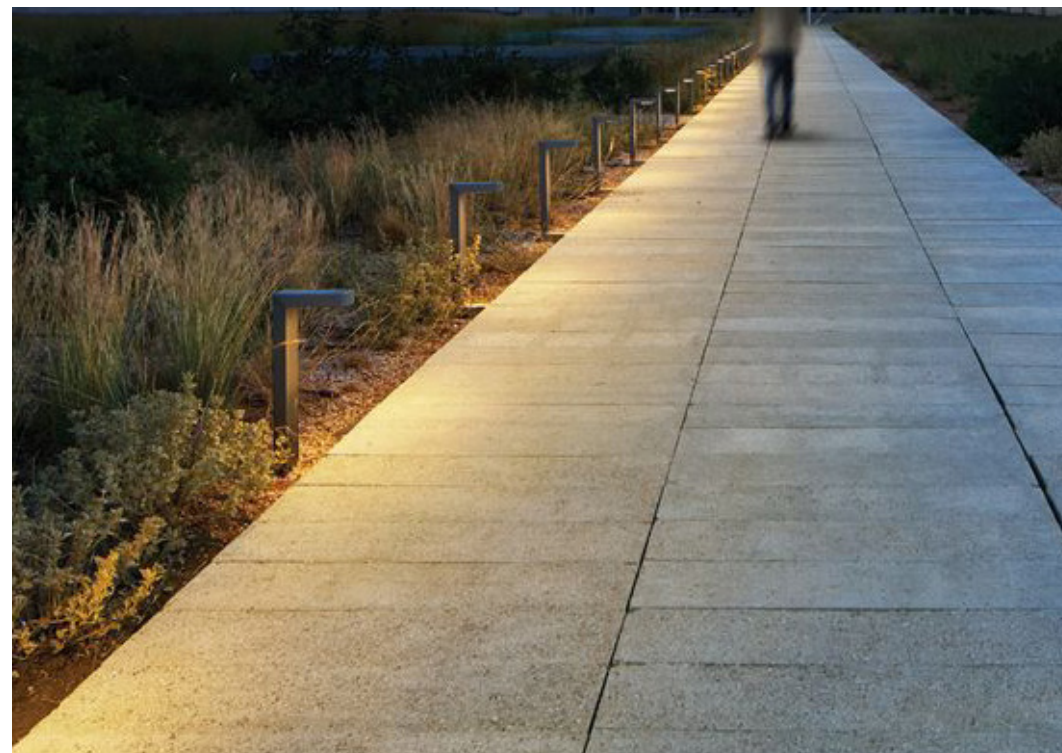

Pollare med nedåtriktat ljus längs stråk.
Glitrande belysning i träd skapar rumslighet under kronan.
Dold belysning i trappor.

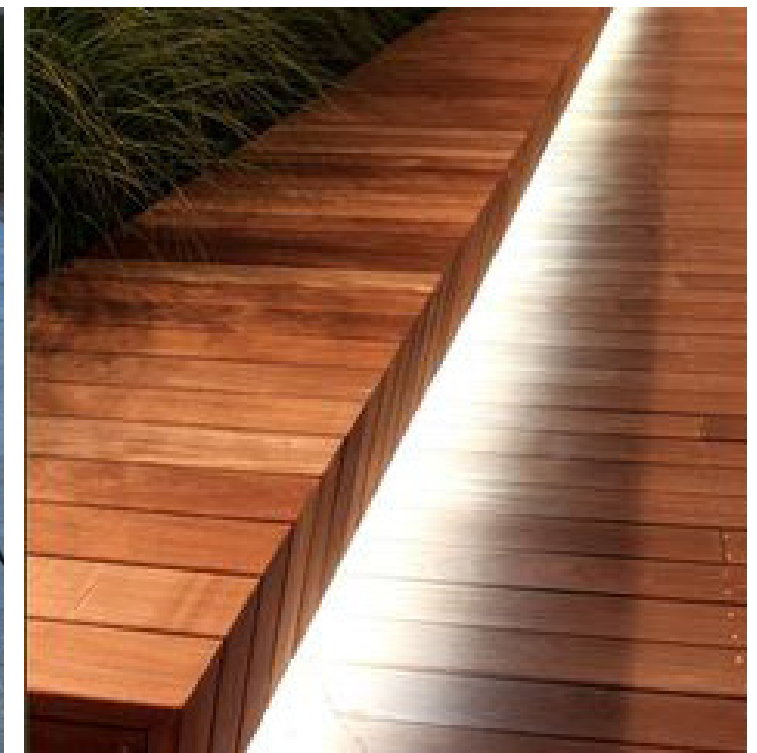
Ljusslingor i tallar

Subtila ljusslingor i allén av tallar på väg upp mot huvudentrén skapar lättäm stämning och rumslighet under träden. Tallar tål ljussättning till skillnad från många andra träd samt korresponderar med den ursprungliga 60-talsestetiken.

Låga pollare

Låga pollare med mjukt ljus lyser upp gångstråk utan att blända samt framhäver de exklusiva originalmaterialen som återbrukas i projektet.

Ljus i soltrappan

Dolt ljus under trappstegen belyser soltrappans trappsteg.

Belysning

Landeriparken

Kontemplativ

Landeriparken är en plats för återhämtning och vistelse. En subtil belysning skapar trygghet utan att blända och störa.

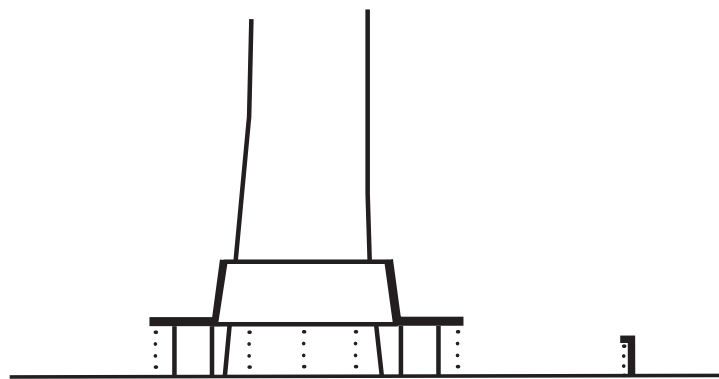
Tidstypisk

Utformningen av parken knyter an till tiden för Mariedals landeri under 17- och 1800-tal (bild nedan). Belysningen skall framhäva den lantliga karaktär och på ett subtilt sätt iscensätta dess grusbelagda gångstråk, gräsytor och uppvuxna träd.

Grönskande

Stor hänsyn skall tas till djurs och växters behov och livsbetingelser. Parken är en nödvändig grön oas i en i övrigt hårdgjord omgivning.

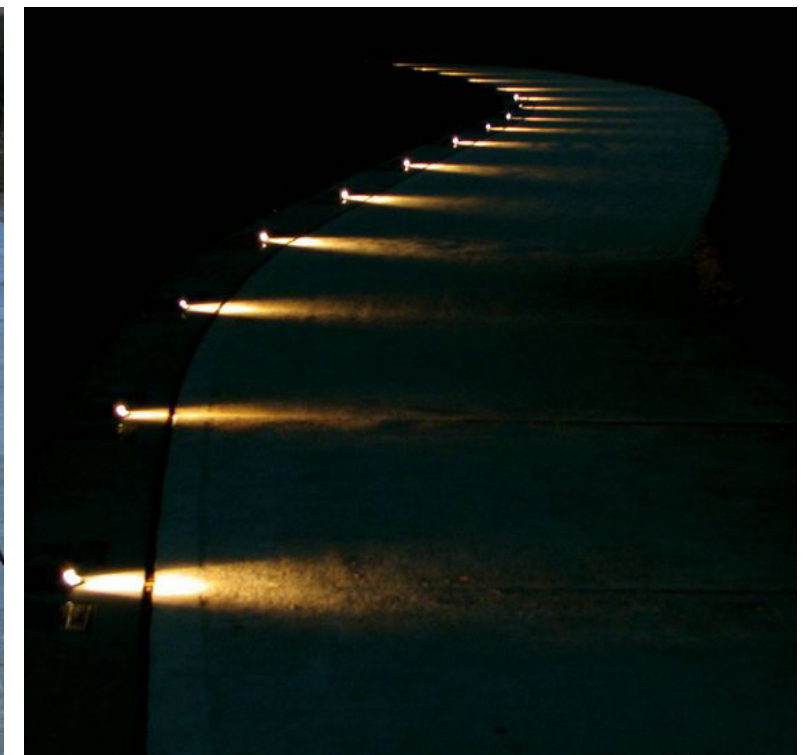
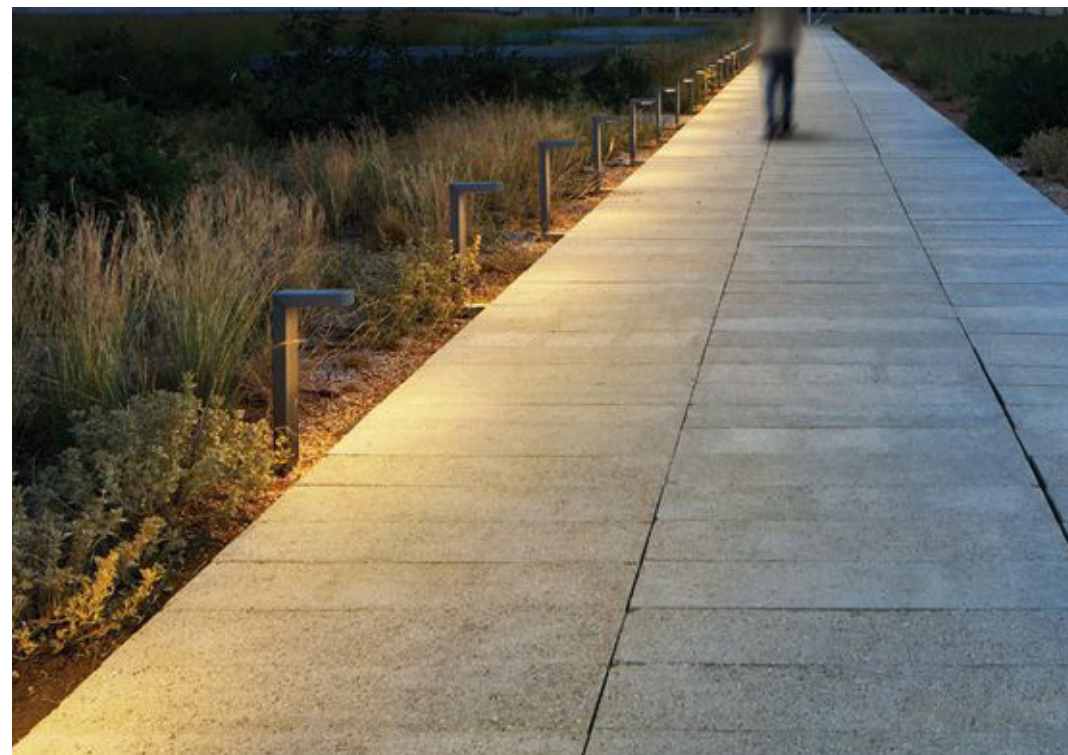

Dold belysning under möblemang samt marknära pollare med nedåtriktat ljus.

Ljusslingor i tallar

Parkens rundlar och bänkar runt träd förses med dold nedåtriktad subtil belysning som orienterar besökaren bland parkens möblemang utan att blända.

Låga pollare

Låga pollare med mjukt ljus lyser upp gångstråk utan att blända samt framhäver de exklusiva originalmaterialen som återbrukas i projektet. Ljus längs den stora rundeln i parken framhäver dess formgivning även nattetid och från fågelperspektiv från byggnadernas interiör.

Belysning

Plan

Kontakt

Jonas Edblad
Arkitekt SAR/MSA
+46 (0) 10 788 10 16
jonas.edblad@wingardhs.se

Linn Roldin
Arkitekt SAR/MSA
+46 (0) 107 88 13 25
linn.rolidin@wingardhs.se

David Lindqvist
Planeringsarkitekt FPR/MSA
+46 (0) 107 88 11 25
david.lindqvist@wingardhs.se

Johanna Kalmner
Landskapsarkitekt MSA
+46 (0) 10 788 13 02
johanna.kalmner@wingardhs.se

Wingårdhs
Kungsgatan 10A (HQ)
411 19 Göteborg